

Кыяс МОЛДОКАСИМОВ:

“Эл билбеген маалыматтар эми чыгат”

3-БЕТТЕ

Эльдар АБАКИРОВ:

“Мал-жандыктарга салык салбай, жайыт салыгын төлөө туура болот”

6-БЕТТЕ

Меңди МАМАЗАИРОВА:

“Өлгөн жолдошума да мени чагыштыргысы келишет”

7-БЕТТЕ

№43
(3492)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

ЭРКИН-ТОО

Шейшемби,
2023-жылдын
30-майы

www.erkyn-too.kg

ТҮРК ЛИДЕРИ ЭРДОГАНДЫН САЯСИЙ КАРЬЕРАСЫНДАГЫ ЭҢ ТАТААЛ ЖЕҢИШ

3-БЕТТЕ

БИЛИМ БЕРҮҮДӨ БАРДЫК ЖОЛДОР АЛГЫЛЫКТУУ

Депутат Жанар Акаев балдар бакчаларын лицензиялоо жана мектептерде мугалимдерди аттестациялоону жокко чыгарууну сунуш кылууда.

Депутаттын айтымында эгерде ишкер балдар бакчасын ачыксы келсе 14 мамлекеттик органдан кагаздарды чогултушу керек. Казакстанда, Өзбекстанда балдар бакчаларын ачууга лицензия алууну жок кылышкан. “Билим берүү жөнүндөгү” жаңы мыйзам долбоорунда балдар бакчаларына лицензия жана мектеп мугалимдерин аттестациялоо алынып салынууда. Эгерде аталган мыйзам кабыл алынса, балдар бакчасын ачам деген ишкер өрт жана санитардык кызматка гана билдирме берүүсү жетиштүү.

Албетте, мектепке чейинки билим мекемелерин ачууга жасалма тоскоолдуктар болбошу керек. Бирок, баары бир мамлекеттик билим берүү

стандарттарына ылайык таалим-тарбия берүү иши көзөмөлдөн тыш калганы болбойт го. Өнүккөн өлкөлөрдө билим берүү мекемелеринде билим берүү сапаты боюнча көз карандысыз аттестация агенттиктери иш алып барат. Бизде да мына ушул мамлекет тараптан колдоо керек болуп тургансыйт. Мыйзам долбоорунда ушул жагы эске алынышы керек. Ансыз баш-аягы жок эркиндиктин пайдасынан зыяны көп болуп кетпейби.

СУУНУН БАРКЫН АГА ЖЕТПЕГЕНДЕР БИЛЕТ

Борбордук Азия аймагында айтылып келген суу тартыштыгы актуалдуу боло баштады. Жакында Иран бийлиги талибдерди Гильменд дарыясынан суу алуу келишимин бузду деп айыптап, жыйынтыгында ооган-иран чек арасында эки өлкөнүн куралдуу күчтөрүнүн ортосунда конфликт чыкты. Куралдуу күчтөрдүн атышууларынан улам 2-3 адамдын мерт болгону айтылып жатат. Бирок бул үчүн эки тарап тең бирин-бири күнөлөөдө. Тегеран кошуна мамлекетти жаңы дамбаларды куруп, сууну өздөрүнө буруп кетип жатышат деп кине коюуда. Оогандыктар болсо муну четке кагып, кургакчылыктан улам суу азайып жатканын айтышууда.

Өткөн жылы талибдер суу сыйымдуулугу жагынан биздин Нарын дарыябыздан да чоң “Коштеп” каналын казууну баштаган. Канал 2027-жылы курулуп бүтөт. Амударыясынан мынчалык чоң көлөмдөгү суунун бурулуп кетиши Өзбекстан, Түркмөнстанда суу тартыштыгын пайда кылышы мүмкүн. Жыйынтыгында суу көйгөйү аймакта өз ара келишпестиктерди жаратып, анын кесепети башкаларга да тийбесе экен деген кеп. Ооган-иран чек арасында болгон куралдуу кагылыш, суу үчүн күч колдонуудан да кайра тартпастыгын көрсөтпөдү...

ЭЛ “ЭСКИ ГВАРДИЯ” ӨКҮЛҮН ТАНДАДЫБЫ?

Борборубуздагы бир мандаттуу Ленин шайлоо округунан депутаттык мандат үчүн аламан жарышка 29 талапкер аттанып, талапкерлердин санынын көптүгү менен айырмаланган эле. Эми бул шайлоо шайлоочулардын эң аз катышуусу менен да айырмаланчудай болуп калды. Аталган округда тизмеге кирген 124 908 шайлоочунун 17 423ү гана добуш берүүгө катышкан. Бул шайлоочулардын 13,93%ын гана түзөт дегендик.

Баарынан кызыгы алдын-ала маалыматтар боюнча ушул 17423 шайлоочунун 6242си саясаттагы “эски гвардиянын” өкүлү Дамира Ниязалиева үчүн добуш беришкен. Ал электрондук урналардын чыгарган эсеби боюнча 28 атаандашынын арасында өзүнө эч кимди караандатпай өтө чоң айырма менен биринчи сапта турат. Эми бардык 51 шайлоо тилкесинде добуштар кол менен эсептелип чыгышы керек. Учурда Дамира айым депутаттык мандат чөнтөктө деп кубанычы койнуна батпай турабы же санаасы тынч эмеспи, ким билет. Себеби, анын агитаторунун мыйзам бузганы үчүн кармалганы жана башка добуш сатып алуу иши жөнүндө маалыматтар чыгууда. Соцтармакта Ниязалиеванын үнүнө окшош айым агитатору менен шайлоочуларды алып келүү, алар айткан суммага макул болгону тууралуу сүйлөшүү жарыяланды. Кызык алдыда. Акыркы чечимди күтөлү.

КОРРУПЦИЯ ЖЕТПЕГЕН ЖЕР ЖОК КАЛГАН...БЫ...

Өлкөбүз коррупциянын сормо сазына белчесинен эле батып калган экен да. Буга УКМКнын күн сайын коррупцияга шектелип кармалгандар жөнүндө берген маалыматы далил болууда. Эми кезек айыл өкмөт башчыларына жеткен сыяктанат. Кечээ Аламүдүн районунун Октябрь айыл өкмөт башчысы үй салуу үчүн жер тилкелерин мыйзамсыз сатуу шеги менен кармалды. Аны Сокулук районунун Жаңы-Пахта айылынын башчысы менен чогуу кармашкан. Бул арада Нарын районунун Миң-Булак айыл аймагынын башчысы да коррупция менен кармалды. Ал бизнесменден айылдагы балдар бакчасына брусчатка коюуга келишим түзүүнү оң чечип берем деп пара алган деп шектелүүдө.

“Арам тамак аш болбойт” деп айтат элибиз. “Коррупцияга колду булгабай шүк жүргөндө” деп эми канчалык өкүнгөндө не пайда. Элдин ырыскысына кол салгандарга боор оорутуунун кажети дагы жок эмеспи.

ИШ ЖУМА

Президент жарандык милдетин аткарды

Президент Садыр Жапаров 28-майда борборубуздагы Ленин бир мандаттуу шайлоо округу боюнча Жогорку Кеңешке шайлоодо жубайы Айгүл Жапарова менен бирге Бишкектеги №1053 шайлоо тилкесинде добуш берди.

Түрк эли Эрдоганга ишеним мандатын берди

Жекшембиде Түркия Республикасында өткөн президенттик шайлоонун алдын-ала жыйынтыктары боюнча учурдагы Президент Режеп Тайып Эрдоган жеңишке жетти. Буга байланыштуу Президент Садыр Жапаров түрк коллегасына куттуктоосун жолдоду.

“Түркиянын эли дагы бир жолу Сизге ыйык ишенимин билдирди. Бул жеңиш Сиздин Түркиянын жана анын элинин жыргалчылыгы үчүн жылдар бою ишенимдүү жана кайраттуу кызматыңыз менен аныкталган эң жогорку эмгегиңиздин далили болуп саналат” деп айтылат куттуктоо телеграммасында.

Кошумчалай кетсек, бюллетендердин 99,85%ын эсептөөнүн жыйынтыгы боюнча Режеп Тайып Эрдоганды шайлоочулардын 52,16%ы колдоп добуш берген.

29-май – ЕАЭБдин күнү

Өткөн жылы ЕАЭБ өлкөлөрүнүн лидерлери 29-майды жыл сайын белгиленүүчү Евразия экономикалык бирлигинин күнү деп жарыялашкан. Президент Садыр Жапаров бул күндүн алгачкы ирет белгиленип жатышы менен куттуктап, “бүгүнкү күндө Бирлик – бул тышкы факторлордун таасиринин татаал шарттарында жашоо жөндөмдүүлүгүн ишенимдүү далилдеген, ишке ашырылган долбоор” деп баса белгиледи. Ал Евразия экономикалык бирлигине мүчө мамлекеттердин жарандарын, Евразия экономикалык комиссиянын, Бирликтин мамлекеттик органдарынын кызматкерлерин, бизнес-коомчулуктун, эл аралык уюмдардын жана каржы институттарынын өкүлдөрүн куттуктап, жылуу каалоолорун билдирди.

Чептен эрдин күчү бек

Кыргыз Республикасында 28-май Чек арачылар, 29-май – Куралдуу күчтөрдүн күнү болуп белгиленген. Президент Садыр Жапаров бул эки датага байланыштуу чек арачыларды жана аскер кызматчыларын кесиптик майрамы менен куттуктады.

Мамлекет башчысы чек ара жана аскер кызматчыларынын эмгегине жогору баасын берип, ар бир жооке-рибиз демдүү-күчтүү, намыстуу, аскер ишинде күжүрмөн даярдыгы бекем, Ата Мекенибиздин бүтүндүгүн, улуттук кызыкчылыкты коргоого жогорку даярдыкта болуусун белгиледи. Чек ара коопсуздугун камсыздоо өлкөнүн аймактык бүтүндүгү менен көз карандысыздыгын сактоо тутумунда өзгөчө роль ойноорун айтып, асманыбыз ачык болуп, журтубузда бейпилдик орносун! – деген каалоосун билдирди. Мамлекет башчысы аскер кызматчыларын, чек арачыларды жана бул тармактардын ардагерлерин кесиптик майрамы менен жылуу куттуктады.

“Ден соолук” командасы жеңишке жетти

27-28-майда өткөн футбол боюнча кезектеги “Мурас” достук мелдешинде биринчи орунду саламаттыкты сактоо тармагынын “Ден соолук” командасы алды.

Дарыгерлер командасы өтмө Кубокту алып, 400 миң сомдук сертификатка ээ болушту. Экинчи орунду “Спорттук федерациялар” командасы, ал эми 3-орунду “Президенттин командасы” ээледи.

40 жашка чейинкилер ортосундагы мелдеште “Билим” командасы биринчи орунду ээлеп, чемпиондун өтмө Кубогу жана 400 миң сомдук сертификат тапшырылды. Экинчи, үчүнчү орунду алгандар да тиешелүү байгелерге ээ болушту.

Президент Садыр Жапаров өз сөзүндө мелдештин жеңүүчүлөрүн куттуктап, бул мелдешти уюштуруунун максаты – сергек жашоону пропагандалоо экенин баса белгиледи.

Өндүрүш ишканалары менен жеринде таанышты

“Кыргызиндустрия” ААКнын ишмердиги боюнча парламентте сын-пикирлер айтылып, ал соңтармактарда талкууга жем таштаган эле. Президент Садыр Жапаров 26-майда, “Кыргызиндустрия” ААКсынын ишмердиги менен таанышып, «Бишкек машина куруучу заводу» ачык акционердик коомунда жана «Бишкек штамптоочу заводу» мамлекеттик ишканасында болду.

Мамлекет башчысы заводдордун өндүрүш аймактарын, токтоп турган цехтерди жана ишканалардын объектилерин көрүп чыкты.

“Кыргызиндустрия” жаңы өндүрүштүк кубаттуулуктарды түзүү, иштеп жаткан өндүрүштөрдү модернизациялоо жана кеңейтүү, токтоп турган ишканаларды кайра ишке киргизүү аркылуу тармакты жандандырууга багытталган бир катар конкреттүү долбоорлорду ишке ашырууда. Коомдун жетекчиси Жарасул Абдураимов

мамлекеттен бөлүнгөн каражаттын эсебинен буга чейин токтоп турган өнөр жай ишканаларын жандандыруу жана жаңы ишканаларды түзүү багытында жүргүзүлүп жаткан иштер жөнүндө айтып берди. Учурда 19 долбоор ишке ашырылып, анын 9у толук кубаттуулукта иштеп, өз продукциясын чыгара баштады. Бирок кошумча каражатты берүү токтотулгандыктан, калган 10 долбоорду ишке ашыруу азырынча токтоп турат.

Президент ишкана боюнча маалыматтарды угуп, абал менен жеринде таанышуудан кийин токтоп калган долбоорлорун ишке ашырууну кайра баштоону айтты. Ошондой эле жаңы өндүрүштүк кубаттуулуктарды ишке киргизүүнүн жана токтоп турган цехтерди жаңылоонун маанилүүлүгүн белгиледи.

Президент Садыр Жапаров Министрлер Кабинетине инвестиция тартууну, токтоп турган ишканаларды кайра иштетүү үчүн жагымдуу инвестициялык климатты түзүүнү тапшырды.

Кашкар кыргыз ишкерлерине эшигин ачат

Кашкар Эркин экономикалык аймактан Кыргызстандын ишкерлери үчүн алты айга акысыз кампа берилет. Мындай мүмкүнчүлүктү кыргыз ишкерлери кытай базарына ыңгайлашуу үчүн пайдалана алышат.

Өткөн апта соңунда Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Бакыт Төрөбаев Синьцзян-Уйгур автономдуу районуна барды. Ал жакта “Дунлу” айыл чарба жана мал чарбачылыгы менен иш алып барган “Наньда” компаниясынын ишмердүүлүгү менен таанышты. Бакыт Төрөбаев, күнөскана тармагында заманбап технологиянын жардамы менен иш алып барган

“Дунлу” компаниянын адистерин Кыргызстандагы адистерди окутууга жана алар менен иш алып барууга чакырды. “Наньда”

компаниясы ири мүйүздүү бодо малдарды багат. Аларга Кыргызстандан тоют жеткирүү мүмкүнчүлүгү каралды.

“Эркечтамдагы” жолугушуу

Бакыт Төрөбаев Кытайга болгон иш сапарынын алкагында, кыргыз-кытай мамлекеттик чек арасындагы “Эркечтам” көзөмөл-өткөрүү пунктуна барды. Кызыл-Суу кыргыз автономдуу облусунун, Кытайдын Бажы кызматынын жана

Кыргызстандын тиешелүү мамлекеттик мекемелеринин өкүлдөрүнүн катышуусунда өткөрүлгөн жолугушууда тараптар биргелешкен транспорттук-логистикалык инфраструктураны өнүктүрүү, инвестицияга тоскоол болгон чектөөлөрдү алып салуу жана соодада

өз ара пайдалуу шарттарды түзүү сыяктуу бир катар маселелер көтөрүлдү. Негизги маселе “Эркечтам” көзөмөл-өткөрүү пунктуна көпүрө куруу жана жолду 4 тилкеге кеңейтүү жөнүндө болду.

Даярдаган
Бегим ТУРДАЛИЕВА

САЯСИЙ ОЛИМП

ЭРДОГАНДЫН ЖЕҢИШИ

Дээрлик 20 жылдан бери Түркиянын саясий олимпинде жылдызы жанып келген Режеп Тайып Эрдоган 28-майда өткөн президенттик шайлоонун экинчи айлампасынын жыйынтыгы боюнча дагы беш жылдык мөөнөткө өлкөнү башкаруу мүмкүнчүлүгүнө ээ болду. Урналардын 99,02%ы иштетилип чыккандан кийин Режеп Тайып Эрдоган президенттик шайлоодо 52,08% добуш алса, анын оппоненти Кемал Кылычдароглу 47,92% добуш алды.

Эске салсак, 14-майдагы добуш берүүнүн биринчи айлампасынын жыйынтыгына ылайык, таллапкерлердин бири да 50% добуш ала албай калгандыгына байланыштуу, экинчи айлампакка Эл биримдигинен талапкер, азыркы Президент Режеп Тайып Эрдоган (49,52% добуш) жана Улуттар биримдигинен талапкер, Республикалык элдик партиянын лидери Кемал Кылычдароглу (44,88%) катышуу укугун алган.

69 жаштагы Эрдоган өзүнүн буга чейинки Президенттик мөөнөтүндө Түркияны көз карандысыз саясат жүргүзүп, дүйнөдөгү ири державалар менен теңата сүйлөшө алган өлкөгө айландырганын эл аралык эксперттер баса белгилешүүдө. Түркия НАТОго мүчө болгондон кийин да эгемендүүлүгүн сактап кала алды жана бул бир гана ал үчүн эмес, батыштан башка бүткүл дүйнө үчүн абдан маанилүү, деп жазат РИА Новости баяндамачысы.

Эрдогандын жеңишине саресеп салган дүйнөлүк аналитиктер бул жеңишке ар кандай саясий боёкторду сүртүп жатышат. Түрк эли Эрдоганга эмне үчүн дагы бир мүмкүнчүлүктү берди? деген суроого ачык жооп дагы да айтыла элек.

Бул жеңиш түрк лидери болгон Эрдогандын саясий карьерасындагы эң татаалы болгону талашсыз. Шайлоочулардын дээрлик 48 пайыз добушун алган Кылычдароглуну көпчүлүк саясий лидер катары эмес, Эрдоганга каршы болгондор колдоду. Анткен менен көп жылдардан бери түрк саясатынын олимпинде жүрүп дүйнөлүк лидерлердин бирине айланган Эрдогандын позициясы күчтүүлүк кылды.

Шайлоодо кайрадан жеңишке жетишкен Режеп Тайып Эрдоган жекшемби күнү кечинде Стамбулда өз тарапташтарынын алдында “Биз жакынкы беш жылда өлкөнү башкарабыз. Бул шайлоодо бир адам эмес, Түркиянын бүтүндөй 85 млн калкы жеңишке жетишти” деп жар салды.

Жеңилүү ызасын тарткан Кылычдароглу өз тарапташтарынын алдында сүйлөп жатып, добуш берген ар бир жаранга ыраазычылыгын билдирип, нааразычылык акцияларына чыгууга ортодогу айырма жол бербей тургандыгын айтты. Муну менен Түркия демократиянын чыныгы үлгүсүн көрсөтө алды.

Эрдоганды бир топ өлкөлөрдүн президенттери кезектеги

жеңиши менен куттукташты. Алардын арасында Украинанын президенти Зеленский да бар. Ал “Биз Европанын коопсуздук жана туруктуулугу үчүн кызматташтыгыбызды өркүндөтөбүз деп ишенем...” деп куттуктаган.

Дүйнө олку-солку болуп, эки лагерге бөлүнгөн учурда Эрдогандын бийликтен кетиши абалды андан дагы курчутат болчу. Себеби, Түркиядагы акыркы шайлоодо коомчулук эки ажырымга бөлүнгөндөй абал жаралган. Эрдогандын командасы “Батыштын маалымат каражаттары Эрдоганды бийликтен кулатууну көздөп маалымат тараткан” деп чыгышса, Эрдоган өзү АКШ шайлоого кийлигишип жатат деп айыптаган. Көпчүлүк “Кылычдароглу Батыштын куурчагы” дегенге көбүрөөк ишенишкен.

Кылычдароглу болсо мындай айыптоого жооп катары “Эрдоган – Путиндин марионеткасы” деп айтып, жеңишке жетсе Россияга каршы санкцияларды киргизүүнү убада кылган.

Украинадагы абалды жөнгө салууда Эрдоган чоң роль ойноп жатканын унутпоо керек. Анын кийлигишүүсү менен Украинанын буудайы экспортко чыкты. Россия менен Украинаны тынчтык келишимин түзүүгө үндөгөн ортомчу болуп жүрөт. Бул роль азыркы учурда ар кимдин колунан келе бербейт.

Түрк дүйнөсүн кыйла жандандырып койду. Кыргызстандын эгемендүүлүгүн алгачкылардан болуп тааныган Түрк мамлекети менен өз ара жылуу мамилеси эки өлкөнүн алакасын арттырып

келет. Түркия биздин өлкөбүздүн негизги инвесторлорунун сабын толуктайт.

Быйылкы жылы Президент Садыр Жапаровдун Анкара шаарында Түркия Республикасынын Президенти Режеп Тайып Эрдоган менен жолугушуусунда эки тараптуу жана көп тараптуу кызматташуунун кеңири чөйрөсүн талкуулап, саясий, соода-экономикалык жана башка чөйрөлөрдө байланыштарды чыңдоого өзгөчө көңүл бурушканы эсибизде. Ошол жолугушууда Режеп Тайып Эрдоган февраль айында Түркияда болгон жер титирөөлөрдүн кесепеттерин жоюуга көрсөткөн жардамы үчүн кыргыз тарапка ыраазычылык билдирген эле. Ошондой эле соода-экономикалык кызматташуу маселелерине токтолуп, түрк лидери эки өлкөнүн ортосундагы соода жүгүртүүнүн өнүгүү динамикасын канааттануу менен белгилеп, Түркия менен Кыргызстандын ортосундагы товар жүгүртүүсү 26 пайызга өскөнүн, келечекте бул көрсөткүчтү 2 миллиард АКШ долларына жеткирүү максаты коюлган.

Режеп Тайып Эрдогандын Түркиянын Президенти болуп кайрадан шайланышы эки өлкөнүн ортосундагы достук, бир туугандык кызматташтыкты арттыра береринен үмүт артууга негиз бар. Кыргызстанга Эрдогандын кайрадан президент болуп шайланышы пайдалуубу же тескерисинчеби? Албетте пайдалуу. Эки өлкөнүн алдыга койгон максаттары орто жолдо калбашы керек.

Шекербек КАЛЫКОВ

ТАРЫХЫ БОЛБОЙ ЭЛ БОЛБОЙТ

Тарых илимдеринин кандигаты Кыяс МОЛДОКАСЫМОВ:

“Кыргыздардын тарыхына байланышкан эл билбеген маалыматтар эми чыгат”

- Кыяс Сатарович, жакында эле Президенттин Кытайга жасаган мамлекеттик иш сапарынын алкагында делегация менен бирге сиз да барып келдиңиз. Кытайлык тарыхчылар менен жолугуша алдыңызбы?

- Баргандагы негизги максатым кыргыз тарыхын иликтеп жаткан кытай тарых изилдөө институтунун жетекчилиги, кызматкерлери менен жолугушуу болчу. Убакыттын тардыгына карабастан тарыхчылар менен жолугуша алдым. Анткени, Пекинде жарым эле күн болдук. Түнкү саат ондон өткөндөн кийин кездешип, эки-үч саат сүйлөштүк. Кытай тарых изилдөө институтунун директору, профессор Бу Сянчин эмгек жамааты менен өзү күтүп олтуруптур. Пандемияга байланыштуу Кытайда үч жыл бою катуу карантиндик система болгондуктан, биз да бара албай онлайн түрүндө гана сүйлөшүп, кызматташып келдик. Бирок, бул үч жылдын ичинде ал жакта көп жаңылыктар болуптур. Биздин

келишимибиз 2019-жылы 5 жылга түзүлгөн болчу. Келерки жылы мөөнөтү бүтөт. Тарых институтунун директору Бу Сянчин менен келишимдин мөөнөтүн узартуу боюнча макулдаштык. Себеби, иш жаңы эле башталды. Анын үстүнө мурдагы Президент Сооронбай Жээнбеков

эски кытай тилиндеги маалыматтарды жаңы кытай тилине которууга каражат бөлүп берем деп убада кылып, бирок акча каражат бөлүнбөй калган. Каражат бөлүнбөгүндүктөн биздин котормо бөлүмү ишти баштай албай туруп калган болчу. Котормо иштери эми жаңыдан гана башталганы

турат. Эки ай болду, Садыр Нургожоевич 13 миллион сом бөлүп берди. Бул акчаны алыш үчүн да эки жыл көшөрүп аракет кылдык. Эки жыл ичинде Президентке төрт-беш жолу кат жазып, ал катка Президент каражат бөлүнсүн деп кол коюп бергенине карабастан акча берилбей келди. Акыркы жолу кат жазып барганыбызда Президенттин да ачуусу келип, тиешелүү кишилерге катуу тапшырма берди. Ошондон кийин гана каражат бөлүндү. Мен акча болбойт окшойт деп түңүлүп, өзүмдүн багымды сатмак болуп калган элем. Дал ошол убакта кудай жалгап Президентибиз акча бөлүп берди.

- Бөлүнгөн 13 миллион сом котормо иштерине жетеби?

- Ал 13 миллиондун 10 миллиону котормо иштерине жумшалат. Элдин баары чоң акчадай көрүп жатканы менен бул кичинекей эле сумма. Мисалы, Казакстандын тарых изилдөө институту бар. Ошол бир эле институтка бир жылга бир жарым миллиард теңге бөлүнөт. Сомго

которгондо 175 миллион сом болот. Мындан башка көптөгөн институттар дүйнөдөгү архивдик изилдөөлөрүн улантып жатат. Аларга да мамлекет каражат бөлүп берет. Казакстан боюнча тарыхты изилдөө үчүн бир жылга 10 миллион долларга жакын акча берилет. Эми салыштырып көрүңүз, 10 миллион сом менен 10 миллион доллардын айырмасын. Ушул акчаны да төрт жыл жүгүрүп жүрүп араң алдык. Дээрлик бир жыл бою маяна албай иштеген учурларыбыз болду.

Кытайлар буга чейин кыргыз тарыхына 3 миң жыл болгондугун негиздеген профессор Ю.Тайшандын жазган макаласынан баштап Кытайдын тарыхчылары соңку мезгилде жазып чыккан акыркы изилдөөлөрдүн бардыгын кошуп бир чоң китепти 2019-жылы эле чыгарып беришкен. Ошол китепти которгонго дагы каражат таба албай келдик.

(Уландысы бар)

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

АКТУАЛДУУ МАЕК

Марат Исаков – жаратман куруучу. Союздун учурундагы Кара-Балта килем комбинаты, Бишкектеги байпак фабрикасы, 1-Май, ВЛКСМ атындагы кийим тигүү фабрикалары, Оштогу жибек, пахтадан кездеме токуучу комбинаттар, Ош, Жалал-Абад, Караколдогу өндүрүштүк ишканалар, Бишкектеги социалдык-маданий объектилер – анын түздөн-түз жетекчилиги алдында курулган. Эгемендүүлүктүн жылдарында өлкөбүздөгү ири курулуш долбоорлорунун башында туруп, “Ата-Бейит”, “Мекен шейиттери” мемориалдык комплекстерин жана башка маанилүү курулуштарды ишке ашырууга зор салым кошкон. Марат Абдымажымович бүгүнкү күндө 70 жаштын чайын ичип, кадыр-баркка бөлөнүп, дале болсо мекенчил позициясынан тайбай эл кызматында. Марат Исаковдун жаратмандык ишиндеги өзгөчө орунду ээлеген мээнетинен жаралган долбоору бар. Ал – Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан темир жолунун долбоору. Бүгүнкү каарманыбыз менен болгон магебизде мына ушул маселе боюнча кыскача кеп курмакчыбыз.

- Марат Абдымажымович, Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан темир жолунун башаты, сиз алгачкы жетекчиси болгон Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече темир жолун куруу мамлекеттик дирекциясынын ишмердүүлүгү менен түздөн-түз байланыштуу десек туура болобу?

- Туура эле. Учурдан пайдаланып, Сиздердин гезит аркылуу Президентибиз Садыр Нургожоевич Жапаровго терең ыраазычылыгымды билдирип кетмекчимин. Анткени, Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан темир жолунун курулушу жөнүндө дээрлик 25 жылдан бери сөз болуп келе жатканы менен, буга чейинки өлкөнү башкарган жетекчилердин ушул долбоорду ишке ашырууга эрки жетишпей келген. Кээ бири чоң мамлекеттин көзүн карап, кылчактап, ооз учунан маселе көтөрүп жүрүшпөдүбү. “Эми “муз ордунан жылды” окшойт.

- Оболу Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече темир жолун куруу мамлекеттик дирекциясынын ишине токтололу. Бул дирекция кандайча уюшулуп калды?

- Союз тарагандан кийин өз ара чарбалык алакалар үзүлүп, ишканалар токтоп калбады беле. Анда Жеңил өнөр жай министринин орун басары болуп иштетчү элем. Ошо кездеги Президент Аскар Акаевдин Указы менен дирекция түзүлүп, анын жетекчилигине менин талапкерлигимди сунуш кылып жатканын айтты. Анда Апас Жумагулович Премьер-министр, Сыдыкбек Аблесов Транспорт министри болчу. Экөө тең мени жакшы таанышчу. Апас Жумагулович менен Жеңил өнөр жай министрлигинде иштеп жүргөндө Фрунзе шаарындагы курулуштарды курууда

“Балыкчы–Кочкор–Кара-Кече” темир жолун куруу мамлекеттик дирекциясынын мурдагы директору, Кыргыз Республикасынын Ардактуу куруучусу Марат ИСАКОВ:

“Темир жол – Президент Садыр Жапаровдун чечкиндүү саясаты”

жакындан иштешип калдык. Сыдыкбек Аблесов партиянын Ош шаардык комитетинин 1-катчысы болуп иштеп жүргөндө бир топ ири долбоорлорду бирге бүтүргөнбүз. Алар менин өлкөдөгү ири ишканаларды курууга катышканымды жакшы билгендиктен, Бишкек – Балыкчы – Кара-Кече темир жолун куруу мамлекеттик дирекциясына жетекчилик кызматка барышымды колдошту.

Ошентип, дирекциянын башкы директору болуп дайындалдым. Бирок, ишти нөлдөн баштоого туура келди. Бизде темир жол адистери жок экен. Буга чейин мындай ири долбоор менен алектенген долбоор жасоочу илимий мекемелер, өндүрүштүк ишканалар болгон эмес. Анан өлкөнүн финансы-экономикалык саясатын жакшы түшүнгөн белгилүү инсандар Шайлобек Мусакожоев, Турар Койчиев, Константин Гусев, Тогузбаевди өзүмө кеңешчи кылып алдым. Анткени, темир жолду курууда анын кирешечыгашасын аныктап алышыбыз керек да. Мамлекеттен тиешелүү каражат деле бөлүнгөн жок. Каалоо күч болгон жерде, каражатка көңүл бурбай калат экенсиң. Акырындык менен ишибизди жөнгө сала баштадык.

Ошол жылдары казак туугандар трансконтиненталдык коридор курабыз дечиби, Кытайдан чыккан Дружба өткөрмөсү аркылуу темир жол курууну пландап жатышыптыр. Алма-Атага конференцияга чакырып калышты. Өзүбүздүн көз карашты билдирели деген ойдо, даярданып

бардым. Анткени, Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече долбоору экономикалык жактан көп деле маселени чечпейт эле. Темир жолдун курулушунун актуалдуулугун арттыруу үчүн өлкөнүн түндүгү менен түштүгүн бириктириш керек деген чечимге келдик. Андан ары эл аралык алкакка чыгышыбыз керек болчу. Анан иликтей баштадык. Ошол убакта Кытайда Лоб-Нордон Кашкарга чейин 1000 чакырымды түзгөн темир жолду адам күчү менен куруп жатыптыр. Бир сөз менен айтканда Кыргызстандын чек арасына чейин темир жолдор салына баштаптыр. Биз ушул мүмкүнчүлүктү пайдаланууну туура көрдүк.

Конференцияда тиешелүү адистер өз пикирин айтышты. Мен дагы “Кыргызстандан келдим” деп сөз алып, темир жол боюнча жасап жаткан улуттук долбоорубуз тууралуу айтып бердим. Ошол учурдагы Казак Өкмөтүнүн 1-вице-премьер министри Нигматжан Кабатаевич Исингарин мени жактырбагандай карап калды. Анын көз карашынан “Силерге темир жолдун эмне кереги бар?” деген нерсени туйдум. Ал киши убагында СССРдин жол катнашы министринин орун басары, Алма-Ата темир жолунун начальниги болуп иштеген экен. Кыскасы темир жолдун таржымалын жакшы билген адистердин бири болгон. Андан калса, ошол учурда биздин темир жол башкармалыгыбыз Алма-Атага баш ийчү. Ал Кыргызстанга темир жол

куруунун эмне зарылчылыгы бар дегендей оюн айтты. Мен өз оюмдан кайткан жокмун. Конференция бүтөр күнү И.Исингарин китебин көтөрүп өзү келип калыптыр. Менден кечирим сурап, “Сенин долбооруна биринчи күнү анча маани берген эмес экенин, ар бир мамлекеттин өзүнүн маселеси бар, аны өзүлөрү гана чечиш керек. Иштериңе ийгиликтерди каалаймын...” деди. Биздин вариантта Кытайдан Парижге чейинки жолдун узактыгы 1000 чакырымга кыскарышы керек эле. Европадагы темир жолдун боюндагы 18 мамлекет биздин сунушубузга кызыкдар болчу. Долбоордун багытын Кыргызстандын картасына атайын чийдирип алдым эле. И.Исингарин мырза ошол картага жогорудагы оюн жазып берди.

- Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан темир жолунун долбоорун кеңири масштабда ишке ашыруу качан башталды?

- Биздин мамлекеттик дирекция Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече багыты менен эле чектелип калбай, өлкөнүн бардык аймагын камтыган маршруттарды иликтей баштады. Экономикалык кызыкчылыктарга артыкчылык берип, өз ара сүйлөшүүлөр жүрүп жатты. Бир күнү өзбек туугандар темир жол маселеси боюнча чакырып калды. Ага Кытайдан, Казакстандан, Россиядан адистер барышты. Алардын негизги максаты деле Кытайга чыгуу болгон. Биз тараптан мен, кыргыз Өкмөтүнүн 1-вице-Премьер-министри Кемелбек Нанаев, Транспорт министри Жантөрө Сатыбалдиев, Темир жол башкармалыгынын башчысы Сыдыкбек Аблесов жана башкалар барышкан. Талкуунун жыйынтыгынан кийин макулдашууда, жылтыраган чапан кийгизип койсо, Транспорт министри Жантөрө Сатыбалдиев өлкөнүн түштүгү боюнча кеткен темир жолдун Өзбекстан сунуштаган Өзгөн тараптан келген багытын колдоп кол коюп жиберген. Ошондо Кыргызстандын делегациясы каршы болуп, Сыдыкбек Аблесович Жантөрөгө өтө катуу айткан. Өзбек тарап “темир жолду өзүбүз курабыз, анан өзүбүз тейлейбиз” деген маселе коюшкан. Кыргызстанга келгенден кийин Президент Аскар Акаевге кирип, жагдайды түшүндүрүп, Торугарт – Жалал-Абад багытын атайын токтом менен бекиттирип алганбыз.

- Кытай – Кыргызстан темир жолунун долбоорунун ишке ашырылышына өзүңүздүн агаңыз Турдакун Усубалиев дагы каршы болгон да...

- Туура. Башында Турдакун Усубалиевич парламенттен жолугуп, “Темир жол курам деп жатыптырсың. Чоң миграция

болот, андан тышкары көптөгөн эгин айдалган жерлерден ажырап калабыз. Калыгул олуя атабыз, “кара орустан, ак орус жакшы” деп айткан” деген эле. Ошентип, менин долбоорума каршы чыккан. Бир күнү өзүнө чакырып, “Баягы темир жолдун жөнүндө айтып берчи” деп калды. Баарын түшүндүрүп бердим. Ошондон кийин Жогорку Кеңеште өзү демилге көтөрүп, темир жол долбооруна 60 млн сом бөлүп берүү боюнча чечим кабыл алууга жакындан жардам берди. “Темир жол долбооруна акча бөлүнөт экен” дегенде, менин ордума кызыккандар чыга баштады. Ошо кездеги 1-вице-Премьер-министр Кемелбек Нанаев, Транспорт министри Жантөрө Сатыбалдиев экөө мага билгизбей, Президенттин тапшырмасына шылташып, дирекциянын башчылыгына “Президенттин бөлөсү болот” деген Масадыевду дайындап коюшкан.

- Ошондо азыркы сүйлөшүүлөрдө сиз нугун ачкан багыт боюнча темир жол курулмак болуп жатабы?

- Ооба. Бул темир жолдун курулушуна илимий негизде баа берүү үчүн ондон ашык макала, монография жана Кыргыз темир жолун өнүктүрүү боюнча концепцияны “Казактемиржолдолбоор” институту менен биргеликте жаздым. Өлкөнүн түндүгү менен түштүгүн бириктирген Балыкчы – Кара-Кече – Казарман – Жалал-Абад багытын камтыган темир жолдун жана Казармандан Ак-Сай – Арпа аркылуу Торугарт – Кашкарга чыккан темир жолдун долбоорун иштеп чыкканмын. “Кыргызпатенттен” автордук күбөлүгүн дагы алып койгонмун. Себеби, “бүткөн иштин ээси көп” демекчи, бул долбоорго автор болгондор көбөйүп жатпайбы. Бүгүнкү күндө Садыр Жапаровдун чечкиндүүлүгүнүн негизинде ишке ашырыла турган темир жол экономикабыздын кан тамыры десем болот. Бул кылымдын курулушу болот. Өлкөбүздү транспорттук тунгуюктан чыгара турган ири долбоор. Буга чейин кошуна өлкөлөр, Россия тарабынан ачык дагы, көмүскө дагы бут тосуулар болуп келген. Мени кубандырганы Президент Садыр Жапаров кошуна өлкөлөрдүн башчылары менен жакшы алака түзүп, темир жолду куруу боюнча позициясын ачык билдирип жаткандыгында. Жакында эле өлкө башчысынын Кытайга жасаган расмий иш сапарында темир жолду куруу маселесине басым жасалды. Буйруса, бул долбоорду башкаларга көз каранды болбой, өзүбүз курушка аракет кылышыбыз керек.

Шекербек КАЛЫКОВ

САНДАН САПАТКА

Ялкун ДАУТОВ:

“Сот реформасы – адилеттүүлүктүн күрөө тамыры”

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Коррупцияга каршы ишкерлер кеңешинин, Сот жана укук коргоо органдарынын ишин өркүндөтүү боюнча кеңештин эксперттик жумушчу тобунун мүчөсү Ялкун Даутов менен учурда Кыргызстандагы сот реформасынын жүрүшү тууралуу маектештик.

– Ялкун мырза, былтыркы жылдан баштап мамлекетибизде жүрүп жаткан сот реформасына кандай баа бересиз?

– Сот тутумундагы аткарылып жаткан иштердин ачык болушу сотторго карата элдин ишенимин арттырат. Буга чейин аталган тармакта саныриптештирүү максатында автоматташтырылган маалыматтык система киргизилип, IT технологияларды пайдалануу менен сот процессинде колдонулган бардык иш кагаздар электрондук форматка өткөндүгү белгилүү. Былтыркы жылдын февралынан баштап КР Жогорку Сотунун төрагасы кызматына дайындалган Замирбек Базарбековдун келиши менен мамлекетте сот реформасын жүргүзүүдө алгылыктуу жана көңүл жубатарлык кадамдар башталды десем болот. Эл аралык аренадагы жемиштүү жетишкендиктерин да өзүнчө сөз кылса болот.

Президент Садыр Жапаровдун колдоосу жана Жогорку Соттун төрагасынын натыйжалуу иштеринин негизинде сот реформасынын алгачкы үч этабы ишке ашырылды.

Мамлекет башчысы соттордун жана сот системасындагы кызматкерлердин эмгек акысын 100 пайызга жогорулагаты. Ошондой эле Президенттин Жарлыгына ылайык соттор масштабдуу түрдө, жалпысынан 312 сот ротацияланды. Ротациялоо соттордун бири-бири менен тажрыйба алмашуусуна, сот акыйкаттыгынын принциптерин ишке ашырууга зор мүмкүнчүлүктөрдү түзөт. Мына ушундай чечкиндүү кадамдан кийин сот иштерин кароодогу пландуу иштерде жакшы натыйжаларды бере баштады. Бул процесстин негизги максаты – компетентсиз соттордон арылуу. З. Базарбеков белгилегендей, ротация коррупцияга каршы күрөшүүдөгү мыйзамсыз иштердин жолуна бөгөт коёт.

Төрага өзү жетимиштен ашуун райондук жана шаардык сотторду кыдырып, соттордун жана аппарат

кызматкерлеринин көйгөйүн жеринде угуп, жеринде таанышты. Үчүнчү этабы – сандан сапатка өтүү. Учурда ар бир сот кайсы инстанцияда болбосун бардык иштерди өз убагында, негиздүү карап, мыйзам чегиндеги чечимдердин кабыл алынышына талап күчөтүлүүдө.

– Судьяларга аймактарда турак-жайлар да курула баштады окшойт?

– Соттук реформанын негизги багыттарынын бири – судьялардын материалдык-техникалык жактан камсыз болушунун деңгээлин жогорулатуу. Азыркы мезгилде ротация аркылуу жаңы жерге кызмат өтөөгө которулуп келген судьяларды турак-жай менен камсыз кылуу иштери башталды. Бул боюнча Түп районунда иштер кызуу жүрүүдө. Өткөн жылы Жогорку Соттун төрагасы З.Базарбеков жергиликтүү сотторду кыдырып, алардын сот имараттарынын абалы менен таанышып чыккандан кийин имараттардын жараксыздыгын, кызматтык жайлардын жетишсиздигин айтып, ага байланышкан бир топ маселелерди көтөргөн. Ал сот имараттарын жөн гана сырдап-актаптастан, эл аралык стандарттарга ылайыкташтырылып курулуусун талап кылууда. Бул багытта азыр Ысык-Көл жана Жалал-Абад облустарындагы имараттардын курулуштары аяктоодо.

– Соттук териштирүүлөрдүн сапатын күчөтүү боюнча кандай иштер жүрүүдө?

– Жогорку Кеңеш 2023-жылдын 11-январында “Кыргыз Республикасынын кээ бир мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндөгү” (Административдик-процессуалдык кодекске,

Жарандык процессуалдык кодекске) мыйзамынын долбоорун карап чыгып, биринчи окууда колдоп беришкен. Мыйзам долбоору боюнча З.Базарбеков баяндама жасаган. Ал белгилегендей, бул документ Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 85-беренесине ылайык иштелип чыккан. Ал өткөрүлүп жаткан соттук укуктук реформанын алкагында соттук процесстерди оптималдаштыруу максатында Административдик-процессуалдык кодексти жана Жарандык кодексти натыйжалуу ишке ашыруу жана колдонуу, ошондой эле жарандык, экономикалык жана административдик иштер боюнча соттук териштирүүлөрдө мыйзамдардын байланыштарын жөнгө салуу маселелерин камсыз кылат. Кассациялык инстанцияда иштерди жөнөкөйлөштүрүп кароону, сот материалдарын кароонун өзгөчөлүктөрүн жөнгө салуучу жаңы главаны, жеке нормаларды тактоону киргизүүнү сунуштайт.

Мыйзам долбоорунун багыты жарандык, экономикалык жана административдик иштер боюнча соттук териштирүүлөрдүн сапатын жогорулатуу үчүн максатка ылайык судьялардын процессуалдык укуктук нормаларынын бирдиктүү жана туура колдонулушун камсыз кылат. Жалпысынан, киргизилип жаткан өзгөртүүлөр соттук териштирүүлөрдү оптималдаштырууга, толук кепилдикти камсыз кылууга, жарандардын укуктарын жана милдеттерин коргоого, түйшүктү азайтууга, сот процесстерин өткөрүүдө убактылуу жана материалдык чыгымдарды кыскартууга багытталган.

Бактыгүл КУЛАТАЕВА

КӨЗ КАРАШ

ӨНДҮРҮШКӨ ӨБӨК БОЛГОН – “КЫРГЫЗИНДУСТРИЯ”

Жогорку Кеңештин депутаты Жеңишбек Токторбаев отун-энергетика комплекси, жер казынасын пайдалануу жана өнөр жай саясаты боюнча комитетинин жыйынында «Кыргызиндустрия» мамлекеттик ишканасынын президенти Жарасул Абдураимовду 1 миллиард сом жана мамлекеттик мүлктү ысырап кылган деп айыптап, өзү сот, өзү прокурордой бүтүм чыгарып таштады.

Эске салсак, “Кыргызиндустрия» акционердик коомунун уюштуруучусу жана жалгыз гана акционер КРнын Министрлер Кабинети. Аталган коом өткөн жылдын март айынан иштей баштаптыр. Мына ушул аралыкта жалпы жонунан 19 ишкананын өнүктүрүү долбоору иштелип чыгып, анын ичинен коомдун колдоосу менен 9 ишкана толук кандуу ишке кириптир. Булар негизинен токтоп калган ишканаларды эки тараптуу өнөктөштүк негизде иштетишет экен. Алсак, “Кыргызтемирмык» ЖЧКсы күнүнө ар кандай түрдөгү 7 тоннадан мык чыгарып жатыптыр. “Кыргызпластик» ЖЧКсы ПВХ түтүктөрүн чыгарып, ички рынокто өзүнүн ордун таба баштаптыр. Ал эми алыскы аймакта жайгашкан “Көк-Алма» ЖЧКсы жылына 1 млн даана бөтөлкө суу чыгарат экен. Сырт кийимдерин тигүүгө адистешкен “Кыргызстиль» ЖЧКсынын продукциясы Россиянын, Казакстандын, Өзбекстандын рыногунда белгилүү болууда дешет. “Кыргызиндустрия» колдогон “Бий Кей Медикар» ЖЧКсы Корея Республикасынын технологиясынын жардамы менен учурда 4 түрдөгү медициналык пластырларды чыгарууда. “Кыргыз топчу» ишканасы дагы түрдүү ассортименттеги продукциялары менен өз кардарларынын талабын орундатып жатыптыр. “Кыргызкурулушбетон» ЖЧКсы Италиянын үй куруу панелдерин чыгаруучу заманбап технологиялар менен иштей баштайт экен. Айтор, аз да болсо өндүрүш жанданып, жумуш орундарын түзгөнгө шарт түзүлүптүр. Акционердик коомдун өндүрүшкө күч бере турган дагы 30дан ашык долбоору өзүнүн саатын күтүп жатканын айта кетели.

Өндүрүш Кытайдын товарын чыптага толтуруп алып келип, “Дордой» базарына өткөргөндөй кеп эмес да. Анын пайдасын көрүү үчүн убакыт керек. Муну депутат мырза жакшы түшүнөт болуш керек. Жакында эле Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров, биринчи орун басары Бакыт Төрөбаев акционердик коомдун өндүрүштүк базасы менен таанышып, бир топ маанилүү тапшырмаларды берди. Ошону менен бирге Министрлер Кабинетинин токтому менен «Бишкек штамптоочу заводу» мамлекеттик ишканасынын пайдаланылбай турган кыймылсыз мүлк объекттери «Кыргызиндустрия» ААКсына акысыз убактылуу пайдаланууга өткөрүлүп берилди. Бул дагы иштин илгерилешине болгон камкордук да. Демек, каражаттын кайтарымы болорунан үмүт артып туралы.

Жогорку Кеңештин депутаты “Кыргызиндустрия» мамлекеттик ишканасына ишенимдүү башкарууга берилген жалпы жонунан 16 чарба субъектисинин акциясынын үлүштөрү берилгендиги тууралуу маселе көтөрүп, мына ушул ишканалардын ишин жандандыруу жолго коюлбагандыгын катуу сынга алды. Бирок, чарба субъектилеринин акциясынын үлүшүн өткөрүп алуу узак процессти камтыган иш-чара болушу турган иш. Балким, зарыл болгон мыйзам актыларын менчиктештирүүгө шайкеш келтирүүгө парламенттин жардамы керектир.

Депутат Жеңишбек Токторбаев парламенттин активдүү эл өкүлү катары өзүнүн пикирин ачык айтканы албетте, өндүрүштө ысырапкерчиликке жол бербөөгө негиз болору талашсыз. Эсептөө палатасынын маалыматына таянып айткан билдирүүсүн, тиешелүү мамлекеттик уюмдар териштирип алар. Эң башкысы, өнтөлөп келе жаткан өндүрүшкө өбөк-жөлөк болуп келаткан “Кыргызиндустрия» акционердик коомунун ишмердүүлүгүнө ар тараптуу көзөмөл жүргүзүү менен бирге колдоого алып турсак, натыйжасы жаман болбос эле.

Шекербек КАЛЫКОВ

ТАБИЯТ ТАБИШМАГЫ ЖОК, ТАЛАБЫ БАР

Кыргызстанда мөңгүлөрдүн аянты 16%га кыскалды

Илгери биздин бала кезде кыш кыштай болчу. Кыш айларында күн ара кар жаап, көчөлөр аппак карга төшөлүп зыңкыйып тонуп калчу. Дал көчөнүн ортосуна чыгып алып, коньки, жылгаяк тээп ойноп, кыштын кызыгына батаар элек. Качан жаз жакындап, күндүн суугу кайта баштаган кезде үстү үстүнө кар жаай берип, жерге нык басылып калган калың катмар акырындан түбүнөн эрип, улам жукара баштаганда жол жээктеринде суулар агып, ала шалбырт жаз келчү. Кыз ызгаарынан кийин жер кургап, көк чыгып, жаздын жылуу илебине эрөөпкүгөн балдар оюнга тойбой, көз байланып караңгы киргенче сайда кызыл желек, качмай топ ойноп улам үйдөн чакыртканга да болбой, оо анан бир топто барып үй-үйлөргө тараган кез эске түшөт. Андан бери 40 жылдан ашты. Биз чоңойгон ошол айылдарда деле азыр баягыдай кар жок, анда-мында жааган кар кайра ээрип кетип, баягыдай кышкысын айлананы ак кар баскан пейзажды эңсеп калдык. Окумуштуулардын айтымында дал ошол акыркы 40 жылдан бери ар бир он жылдык мурдагысынан жылуу болууда. Аны өз жашоо-турмушубуздан көрүп жатабыз. Азыр кыштын күнү жамгыр жаап, кыш айынын көбү карсыз, жылуу болуп турганы кадыресе көрүнүш. Быйыл жаз келбей, май айы ичи да муздак аба сакталып турду. Майдын башында Ат-Башы районунда кыш кайтып келип, кар жаап салды. Чүй, Талас, Нарын, Ысык-Көл облустарында абанын табы -2-4 градуска чейин муздады. Жакында эле Жети-Өгүз районунун сырт жерлеринде калыңдыгы бир метрге жеткен кар жаап таштады. Негизи эле акыркы жылдарда май айында кар жаашы бизге жаңылык эмес. Анткени акыркы жылдарда бул көрүнүш жыл сайын кайталанууда. Илгеркидей кыш убагында келип, убагында кеткен кез унутулду. Жайдын күнү жаан жаабай, жаздын күнү болсо нөшөрлөгөн жамгырдан аймактарда сел, жер көчкү жүрүп элдин мүлкүнө, айыл чарба жумуштарына зыян келтирип, айрым учурларда эгин-тегин айдалган талааларды алып кеткен учурлар да көп. Кыскасы, климат өзгөрүп жатат. Табият менен адам турмушун бөлүп карай албайбыз. Демек, биз да табиятка жүз буруп эриш-аркак оокат кылбасак абал оорлой бериши мүмкүн.

Метеорологиялык адистердин пикиринде абада парник газдарынын топтолушунун натыйжасында атмосфералык баланс бузулуп, мөңгүлөр эрип, дүйнөлүк океандын деңгээли көтөрүлүүдө. Акыркы жылдарда нөшөрлөгөн жаан, суу каптоо Европа өлкөлөрүнүн да шаштысын кетирип, табият өз өкүмүн көргөзүүдө. Жакында эле күнөстүү Италиянын түндүк аймагында суу каптап, 37

миндей адамды ал аймактан алып чыгууга туура келди. Суу каптоосунан улам 305 жер көчкү жүрүп, 500дөн ашуун жолдор толук же жарым жартылай жабылган.

Өнөр жайлык революция башталган мезгилден баштап климаттын ысуу тенденциясы жүрө баштаганын окумуштуулар айтып келишет. Ага себепкер болгон парник газдарынын топтолушу түздөн-түз адам баласынын жашоо ишмердигинин кесепети болуп саналат. Көмүр, мунай жана газ адам баласынын жыргал жашоосу үчүн кандай кызмат кылса, атмосфераны ошондой эле булгайт. Изилдөөчүлөрдүн ынанымында дүйнөдө өнөр жай тармагы өнүгө баштаган 1750-жылдан кийинки мезгилде абада парник газдарынын көлөмү өскөн. Парник газдарынын атмосферада ченемсиз көп топтолуу кесепетинен абада жана жер бетинде температура көтөрүлүүдө. Алсак, Бүткүл дүйнөлүк метеорологиялык уюмдун адистеринин маалыматы боюнча 2012-жылы атмосферада көмүр кычкыл газынын топтолушу индустриалдык доорго чейинки мезгилден 42%га көп экендигин көрсөткөн. Окумуштуулар көмүр кычкыл газынын көлөмү абада өсүшүнүн башкы себеби катары жерден казылып алынган отунду жагуудан тышкары да токойлорду жок кылуу, жер иштетүүдөгү айрым учурларды аташат. Мындан тышкары парник газдарынын өсүшүнө табигый процесстердин, мисалы, жер кыртышынын же суунун буулануулары жана башка газдардын абага бөлүнүп чыгуусунун да салымы бар. Бирок атмосферада парник газдарынын топтолушунун оң таасири да бар. Россиялык гляциолог Алексей Екайкиндин айтуусу боюнча парник газдары жылуулук балансын да сактап турат. Жер үстүндөгү орточо температура +14 градусту түзөт. Эгерде атмосферада парник газдары жок болсо жерде муз каптоо процесси жүрүп, температура -25 градусту түзүп калмак экен. Андыктан парник газдары белгилүү бир өлчөмдө кооптуу эмес, анын атмосферада тездик менен көбөйүп жатышы – мына ушул кооптуу. Демек, адам баласы өзүн мүмкүн болчу экологиялык апааттан сактайм десе сактай алат. Ал үчүн табиятка туура мамиле гана керек. Табияттын табышмагы

жок, талабы бар. Абанын ысышына таасир этчү бардык нерселерден баш тартып, башка альтернативалуу жолдорду табуу адамдын колунан келет. Бул сөзсүз мөңгүлөрдүн тездик менен эрип жатышын токтотууга өбөлгө болот.

Абанын тездик менен ысып жатышынан мөңгүлөрдүн эриши да тездеп жатат. Депутат Нуржигит Кадырбеков парламент жыйынында акыркы 70 жылда Кыргызстанда мөңгүлөрдүн аянты 16%га кыскарганын айтты. «Эгерде мурда алардын аянты 8 миң чарчы километрге жакын болсо, азыркы учурда 6 миң чарчы километрге да жетпейт. Акыркы 30-40 жылдын ичинде эле 164 мөңгү эрип кетти. Бул мөңгүлөрдү сактап калууга чара көрбөсөк, келечекте суу жок болуп кетиши мүмкүн», - дейт эл өкүлү.

Кандай чара көрсөк болот, кеп мына ушунда. Нуржигит Кадырбеков экологиялык аспектилери эске алуу менен эл аралык мамилелер тармагында макулдашылган саясатты иштеп чыгуу зарыл деп эсептейт. Анын пикиринде экологиялык таза долбоорлорго инвестиция тартуу, экопедагогика, экотуризм маселелерин колго алуу зарыл. Мамлекет башчысы эл аралык бийик трибуналарда “жашыл экономика” демилгелери менен чыгып, ал эл аралык колдоо таап жатат. Кайрадан жаралчу энергия булактарын – күн, шамал энергетикасын куруу жагында иштиктүү аракеттер бар. Жакында эле Президент Садыр Жапаровдун Кытайга сапары учурунда Ысык-Көл облусунда 1000 мегаваттык күн электр станциясын куруу жөнүндө макулдашууга кол коюлду. Бул чынында эле чоң кубаттуулуктагы электр станциясы болот. Ал курулса калкты электр энергиясы менен камсыздоодо байкаларлык салым болот. Өзүбүздө болгон ресурстарыбызды пайдаланып, калкты арзан жана экологиялык таза энергия менен камсыз кылууга жетише алсак экологиялык көйгөйдү да чечүүгө болот дешет жергиликтүү адистер. Мындан тышкары ар бирибиз жарандык жоопкерчилик менен табиятка аяр мамиле жасап, бак тигип, ар кандай калдыктарды жагып, абанын булганышына салым кошуудан сактануубуз парз.

Бегим ТУРДАЛИЕВА

КҮНГӨЙ-ТЕСКЕЙ

МАЛ-ЖАНДЫКТАРГА САЛЫК САЛУУ БОЮНЧА МЫЙЗАМДЫ КОЛДОЙСУЗБУ?

Өткөн жумада Жогорку Кеңештин депутаты Жеңишбек Токторбаев мал-жандыктарга салыктын түрүн киргизүү сунушу менен чыкты. Бул коомчулукта терс пикирлерди жаратты. Мындай демилге бийлик тарабынан көтөрүлүп жатат деп жаңылыш түшүнүп алгандар да болду. Президенттин администрациясынын маалыматтык саясат кызматынын жетекчиси Дайырбек Орунбеков Мамлекет башчысы Садыр Жапаров мал-жандыктарга салык салуу демилгесин колдобой тургандыгын билдирди. Былтыркы жылдын апрель айында Президент Садыр Жапаровдун Жарлыгы менен фермерлер жана дыйкандарга жеңилдиктер берилип, айыл чарба багытындагы пайдаланган жерлер 3 жылга салыктан бошотулган. Мал-жандыктарга салык киргизүү тууралуу мыйзам долбоору коомдук талкууга коюлду. Бул боюнча айрым адамдардын ой-пикирлерин уктук.

Айыл чарба агиси Манас САМАТОВ:

- Мал-жандыктарга киргизиле турган салыкка каршымын. Бул сунуш мал чарбачылыгын түшүнбөгөн адамдардын көтөргөн маселеси.

Ал эми жер салыгын алып салуу боюнча бир пикирге келе албай келебиз. Бирок, дал ушул жер салыгын алып салууга мен адис катары каршы чыккам. Адашпасам мурда 1 гектар жерге болгон салык 165 сомдон 400 сомго чейин экен. Бул ошол жерден алынган кирешени эске алганда болбогон акча. Ошол салык да жоюлуп калды. Албетте бул дыйкан, фермерлерди колдоо катары кабылданды. Салык төлөөгөн адам мамлекет алдында өзүнүн жоопкерчилигин билбейт. Айрыкча жерди ээлеп жаткан байларга бул майдай жагат. Мен менчик жерге болгон салыктын өлчөмүн көбөйтүүнү сунуш кылам. Азыр айрым бай адамдар жерди жакшы иштетишпей, же бирөөгө бербей кармап жатышат. Себеби, салык төлөбөйт. Салык жоюлбай тескерисинче жогоруласа, эл да “кой ушул жерге салык төлөдүм эле жакшы иштетейин” деп аракет жасайт эле. Бирок, жер салыгын төлөгөн фермер салыктын башка түрүнөн бошотулушу зарыл. Негизи айыл чарбасы кирешелүү тармакка кирбейт. Ал эми салык киреше түшкөн учурда гана алынышы зарыл.

“Кыргызленг» Кыргызстандын экспорттоочу жана импорттоочулар ассоциациясынын төрайымы Ленара НИЯЗБЕКОВА:

- Айыл чарбасына тиешелүү мыйзам сунуштагандан мурда бул тармакты ийне-жибине чейин изилдеп алса жакшы болмок. Тилекке каршы айыл чарбасы менен алектенген жарандарыбызды колдоо кагаз түрүндө гана калып келет. Буга чейин жасалган реформалар фермер, дыйкандарга сокку гана уруп келди. Эми гана азык-түлүк коопсуздугу дүйнөлүк деңгээлде жандангандан тарта айыл чарба тармагын көтөрүүгө көңүл бурула баштады. Ошондуктан фермер, дыйкандарды жарга такай берүү туура эмес. Албетте, Кыргызстандын бардык жарандары салык төлөөгө милдеттүү. Бирок, ал адилеттүү болушу керек. Жайыттар деградация болду деп фермерлерди күнөөлөй бергенибиз катачылык. Жер-суу боюнча иш алып барган тараптардын да жоопкерчилиги каралышы керек.

Экономика министринин мурунку орун басары Эльдар АБАКИРОВ:

- Мал-жандыктарга салык салбай эле жайыт салыгын төлөө туура болот деген пикирдемдин. Анткени мал бар жерде жайытка оорчулук жаралат. Негизи өнүккөн өлкөлөрдүн айыл чарбасы дотацияда. Аларда тескерисинче, мал баккандарга, жер айдагандарга дотация бөлүп берет. Биздин өлкөдө азырынча андай мүмкүнчүлүк жок. Учурда эл өз жанын багып жатат. Ал жагын да эске алышыбыз кажет. Албетте, сунушталган мыйзамда туура ой жатат. Мал көп жерде жайыт тартыштыгы болот, ошого жайыт салыгын гана салуу туура.

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА

БАЛДАРДЫН МЕКТЕПТЕ АКЫСЫЗ БИЛИМ АЛУУ УКУГУН ИШКЕ АШЫРУУГА МАМЛЕКЕТТИК КЕПИЛДИКТЕРДИ КАМСЫЗ КЫЛУУ БОЮНЧА ЧАРАЛАР ЖӨНҮНДӨ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН ЖАРЛЫГЫ**

Кыргыз Республикасы мектепте акысыз билим алуу үчүн зарыл болгон социалдык-экономикалык жана укуктук шарттарды түзүү жолу менен балдардын жана жашы жете электердин билим алуу укугуна кепилдик берет. Окуучулар үчүн акысыз билим берүү мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарын күтүүнү бюджеттик каржылоо, жалпы билим берүү уюмдарынын билим берүү кызмат көрсөтүүлөрүн сатып алууну бюджеттик каражаттар менен төлөө аркылуу ишке ашырылат.

Соңку жылдары Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети, жергиликтүү мамлекеттик администрациялар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарында (1-класстан 11-класска чейинки мектептерде) акча каражаттарын мыйзамсыз чогултууларга жол бербөө боюнча иштер жүргүзүлүүдө.

Бирок тиешелүү мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан жүргүзүлүп жаткан иштерге карабастан, кабыл алынган чечимдерди жана актыларды бузуу менен мектептерде окуучулардын ата-энелеринен (аларды алмаштыруучу адамдардан) окуу классын/жайын оңдоого, кайтарууга, окуу класстары үчүн зарыл болгон буюмдарды (принтер, проектор, парда, бор, чүпүрөк, чакка, самын ж. б.) сатып алууга жыл сайын акча каражаттарын чогултуу практикасы уланууда.

Ошол эле учурда мектептерде акча каражаттарын чогултуу окуучулардын ата-энелерине (аларды алмаштыруучу адамдарга) таасир этүү, анын ичинде моралдык-психологиялык басым көрсөтүү жолу менен кылынуучу мажбурлоо мүнөзүнө ээ жана мугалимдер, ата-энелер комитеттери, коомдук фонддор жана мектептердин алдындагы башка коммерциялык эмес уюмдар аркылуу жүзөгө ашырылууда. Өз кезегинде ата-энелер мектепте мугалимдер, башка ата-энелер же мектептин администрациясы тарабынан баласына терс мамиле болушу мүмкүн деп даттануу берүүдөн кооптонушууда.

Ошону менен бирге, окуучулардын ата-энелеринин "мектептин муктаждыктарына" деген мажбурланган төгүмдөрү үй-бүлөлүк бюджетке, биринчи кезекте көп балалуу жана аз камсыз болгон үй-бүлөлөргө оор жүк болуп жатат.

Кыргыз Республикасынын Конституциясында каралган балдардын мектепте акысыз билим алуу укугун сактоо максатын-

да, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 66, 71-беренелерин жетекчиликке алып, **ТОКТОН КЫЛАМ:**

1. Мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарында (1-класстан 11-класска чейинки мектептерде) төмөнкүлөргө тыюу салынсын:

- мыйзамсыз акча каражаттарын чогултууга;

- мектептердин алдында коомдук фонддорду түзүүгө.

2. Мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарына (1-класстан 11-класска чейинки мектептерге) ондоп-түзөөгө, кайтарууга жана зарыл болгон тиричилик предметтерин сатып алууга акча каражаттары милдеттүү түрдө Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бюджетинен бөлүнөт деп белгиленсин.

3. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги:

- мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарында (1-класстан 11-класска чейинки мектептерде) акча каражаттарын чогултууга тыюу салган ченемдик укуктук актынын долбоорун иштеп чыксын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин бекитүүсүнө бир айлык мөөнөттө киргизсин, анда мыйзам бузууга жол берген адамдардын жоопкерчилиги каралсын;

- мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарында (1-класстан 11-класска чейинки мектептерде) акча каражаттарын мыйзамсыз чогултууга жол бербөө боюнча ишти күчөтсүн;

- Бишкек жана Ош шаарларынын билим берүү башкармалыктарынын начальниктери, райондордун жана шаарлардын билим берүү бөлүмдөрүнүн (борборлорунун) башчылары, мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарынын (1-класстан 11-класска чейинки мектептеринин) жетекчилери тарабынан ушул Жарлыктын талаптарын сакталышына контролду күчөтсүн;

- бул Жарлыкты мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарынын (1-класстан 11-класска чейинки мектептеринин) жетекчилерине кол койдуруу менен жекече жеткирсин;

- мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарында (1-класстан 11-класска чейинки мектептерде) мыйзамсыз акча чогултуу маселелери боюнча "туз байланыштын" ишин уюштурсун.

4. Мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарынын (1-класстан 11-класска чейинки мектептердин) жетекчилери:

- мамлекеттик жалпы билим берүү уюмунун (1-класстан 11-класска чейинки мектептердин) педагогикалык кызмат-

керлерине жана административдик персоналына төмөнкүлөргө тыюу салсын:

окуучулардын ата-энелеринен (аларды алмаштыруучу адамдардан) акча каражаттарын мыйзамсыз чогултууга;

финансылык маселелерди кароодо көзөмөлчүлүк кеңештеринин жана ата-энелер комитеттеринин ишине катышууга;

- ата-энелер комитеттеринин арасында окуучулардын ата-энелеринен (аларды алмаштыруучу адамдардан) мыйзамсыз акча каражаттарын чогултууга жол бербөө жөнүндө түшүндүрүү ишин жүргүзсүн;

- бул Жарлыкты мамлекеттик жалпы билим берүү уюмунун ар бир педагогикалык кызматкерине кол койдуруу менен жекече жеткирсин.

5. Акча каражаттарын мыйзамсыз алуу же окуучуларга жана алардын ата-энелерине (аларды алмаштыруучу адамдарга) моралдык-психологиялык басым көрсөтүү фактылары аныкталган учурда күнөөлүү адамдарга ээлеген кызматынан бошотууга чейинки тартиптик жаза чаралары көрүлсүн.

6. Бул Жарлыкты "Көзөмөлчүлүк кеңеши жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жана "Меценаттык жана соопчулук иши жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын алкагында инвестицияларды тартуу үчүн мамлекеттик жалпы билим берүү уюмдарынын (1-класстан 11-класска чейинки мектептердин) жетекчилери тарабынан жүзөгө ашырылуучу ишке жайылтылбайт.

7. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети үч айлык мөөнөттө:

- өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Жарлыкка ылайык келтирсин;

- ушул Жарлыкты ишке ашыруу боюнча зарыл чараларды көрсүн.

8. Бул Жарлыктын аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

9. Бул Жарлык расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

С.ЖАПАРОВ
Бишкек шаары, 2023-жылдын 26-майы, ПЖ №136

2022-ЖЫЛДЫН 8-ИЮЛУНДА ЛОНДОН ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНЕН ЕВРОПА РЕКОНСТРУКЦИЯЛОО ЖАНА ӨНУКТУРУУ БАНКЫНЫН ОРТОСУНДАГЫ «КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА КЛИМАТКА ТУРУКТУУ СУУ МЕНЕН КАМСЫЗ КЫЛУУ» ДОЛБООРУ БОЮНЧА КРЕДИТТИК МАКУЛДАШУУНУ ЖАНА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНЕН ЕВРОПА РЕКОНСТРУКЦИЯЛОО ЖАНА ӨНУКТУРУУ БАНКЫНЫН ОРТОСУНДАГЫ «КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА КЛИМАТКА ТУРУКТУУ СУУ МЕНЕН КАМСЫЗ КЫЛУУ» ДОЛБООРУ БОЮНЧА ГРАНТТЫК МАКУЛДАШУУНУ РАТИФИКАЦИЯЛОО ЖӨНҮНДӨ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ**

2023-жылдын 19-апрелинде Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши кабыл алган

1-берене

2022-жылдын 8-июлунда Лондон шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасы менен Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкынын ортосундагы «Кыргыз Республикасында климатка туруктуу суу менен камсыз кылуу» долбоору боюнча кредиттик макулдашуу жана Кыргыз Республикасы менен Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкынын ортосундагы «Кыргыз Республикасында климатка туруктуу суу менен камсыз кылуу» долбоору боюнча гранттык макулдашуу ратификациялансын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги көрсөтүлгөн макулдашуулардын күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганы жөнүндө Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкына кабарласын.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

С.ЖАПАРОВ
Бишкек ш., 2023-жылдын 26-майы, №110

**ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ КРЕДИТНОГО СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКОЙ И ЕВРОПЕЙСКИМ
БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦИИ И РАЗВИТИЯ ПО ПРОЕКТУ
«УСТОЙЧИВОЕ К КЛИМАТУ ВОДОСНАБЖЕНИЕ В
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ» И ГРАНТОВОГО
СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКОЙ
И ЕВРОПЕЙСКИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦИИ И
РАЗВИТИЯ ПО ПРОЕКТУ «УСТОЙЧИВОЕ К КЛИМАТУ
ВОДОСНАБЖЕНИЕ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ»,
ПОДПИСАННЫХ 8 ИЮЛЯ 2022 ГОДА В ГОРОДЕ ЛОНДОН**

*Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
19 апреля 2023 года*

Статья 1

Ратифицировать Кредитное соглашение между Кыргызской Республикой и Европейским банком реконструкции и развития по проекту «Устойчивое к климату водоснабжение в Кыргызской Республике» и Грантовое соглашение между Кыргызской Республикой и Европейским банком реконструкции и развития по проекту «Устойчивое к климату водоснабжение в Кыргызской Республике», подписанные 8 июля 2022 года в городе Лондон.

Статья 2

Министерству финансов Кыргызской Республики в установленном порядке уведомить Европейский банк реконструкции и развития о выполнении Кыргызской Республикой внутригосударственных процедур, необходимых для вступления в силу указанных соглашений.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики**

С.ЖАПАРОВ
г.Бишкек, 26 мая 2023 года, №110

**2022-ЖЫЛДЫН 22-СЕНТЯБРЫНДА НЬЮ-ЙОРК ШААРЫНДА
КОЛ КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИ МЕНЕН ЛИВАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ӨКМӨТҮНҮН ОРТОСУНДАГЫ ДИПЛОМАТТЫК,
КЫЗМАТТЫК ЖАНА АТАЙЫН ПАСПОРТТОРДУН ЭЭЛЕРИН
ВИЗАЛЫК ТАЛАПТАРДАН ӨЗ АРА БОШОТУУ ЖӨНҮНДӨ
МАКУЛДАШУУНУ РАТИФИКАЦИЯЛОО ТУУРАЛУУ****КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ**

2023-жылдын 3-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши кабыл алган

1-берене

2022-жылдын 22-сентябрында Нью-Йорк шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Ливан Республикасынын Өкмөтүнүн ортосундагы Дипломаттык, кызматтык жана атайын паспорттордун ээлерин визалык талаптардан өз ара бошотуу жөнүндө макулдашуу ратификациялансын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги жогоруда көрсөтүлгөн Макулдашуунун күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганы жөнүндө ливан тарапка кабарласын.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

С.ЖАПАРОВ
Бишкек ш., 2023-жылдын 26-майы №111

**ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ КАБИНЕТОМ
МИНИСТРОВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ПРАВИТЕЛЬСТВОМ
ЛИВАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВЗАИМНОМ ОСВОБОЖДЕНИИ ОТ
ВИЗОВЫХ ТРЕБОВАНИЙ ВЛАДЕЛЬЦЕВ ДИПЛОМАТИЧЕСКИХ,
СЛУЖЕБНЫХ И СПЕЦИАЛЬНЫХ ПАСПОРТОВ, ПОДПИСАННОГО
22 СЕНТЯБРЯ 2022 ГОДА В ГОРОДЕ НЬЮ-ЙОРК**

*Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
3 мая 2023 года*

Статья 1

Ратифицировать Соглашение между Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Правительством Ливанской Республики о взаимном освобождении от визовых требований владельцев дипломатических, служебных и специальных паспортов, подписанное 22 сентября 2022 года в городе Нью-Йорк.

Статья 2

Министерству иностранных дел Кыргызской Республики уведомить ливанскую сторону о выполнении Кыргызской Республикой внутригосударственных процедур, необходимых для вступления в силу вышеуказанного Соглашения.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики**

С.ЖАПАРОВ
г.Бишкек, 26 мая 2023 года, №111

Билим ордосунда

Ош облусунун Кара-Суу районуна караштуу №12 Отуз-Агдыр орто мектебинин директору Айжаркын БОРОНБАЕВА:

“Быйылкы окуу жылы жемиштүү болду”

- Айжаркын Улукмановна, быйылкы окуу жылында кандай жетишкендиктер болду, кененирээк токтоло кетсеңиз.
- Үстүбүздөгү жыл биздин мектеп үчүн жемиштүү жана

ийгиликтүү жыл болду. Сөзүм куру болбосу үчүн жетишкендиктерибизге токтоло кетейин. Айыл өкмөттүн жана айыл жаштарынын жардамы менен 2022-2023-окуу жылына карата 6,5 млн сом сарпталып, кичи футбол аянтчасы курулууда жана 100 000 сом жумшалып айнек-терезелер жаңыланды. Андан сырткары демөөрчүлөрдүн жардамы менен 110 000 сомго 17 даана видео көзөмөл, 367 000 сомго айнек-терезелер орнотулду жана 320 000 сомго мектептин үстүңкү чатыры жаңыланды. Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан 21

компьютер, 6 проектор берилди. Мугалимдер 98% ноутбуктар менен камсыз болушту. Алдыңкы педагогикалык тажрыйбаларды жайылтуу максатында ар түрдүү мастер-класстар өткөрүлдү. Президенттин Жарлыгынын негизинде “Бир окуучу – бир көчөт” акциясы колдоого алынып, мектептин айлана-чөйрөсүн жашылдандыруу жана көрктөндүрүү максатында мөмөлүү дарактар жана гүлдөр отургузулду. Мектептин көмөкчү чарбасына биогумус жана жашылча-жемиштер боюнча парник уюштурулду. Отуз-Агдыр айыл өкмөтү тарабынан “Билерман ордо” жана “АкылМэн” интеллектуалдык акыл таймашы уюштурулуп, биздин “Билермандар” командасы 1-орунду ээлеп, райондук турга жолдомо алышты. Жалпысынан айтканда окуу жылын ийгиликтүү аяктадык.

Окуу бөлүмүнүн башчысы Майрамбек АБДУРАСУЛОВ:

“Тарбия берүүгө өзгөчө көңүл бурабыз”

- Майрамбек Хакимжанович, акыркы күндөрү интернет айдыңында айрым мектептердин окуучуларынын жүрүм-туруму талкууга алынып, тарбиялык иштерди бекемдөө керек деген пикирлер айтылып жатат. Сиздердин мектепте тарбиялык иштер кандай жүрөт?

- Туура айтасыз. Биз балдарга

билим берүү менен катар жакшы тарбия бергенге да көңүл бурабыз. Кара-Суу райондук билим берүү бөлүмү тарабынан бул окуу жылы “Мектеп, ата-эне, коомчулук менен кызматташуу аркылуу окуучуларды улуттук нарктуулуктун негизинде тарбиялоо жана билим сапатын жогорулатуу жылы” деп жарыяланган болчу. Ошондуктан мектепте ата-энелер мектеби уюштурулуп, сабактар өтүлүп турду. Окуучулардын билим сапатын көтөрүү максатында ар бир предмет боюнча жумалыктар, сынактар, КВН, тегерек-столдор, ачык сабактар жана диспуттар уюштурулду. Окуучулардын арасында кылмыштуулуктун, зордук - зомбулуктун, суициддин, рэкетчиликтин, терроризмдин жана диний экстремизмдин алдын алуу максатында бир топ иш-чаралар өткөрүлдү. “Зордук-зомбулукка каршыбыз” акциясы, “Тамеки өмүргө зыян”, “Ракетчилик – улутту жок кылат”, “Рэкетчилик – бул кылмыш” деген темаларда иш-чаралар өттү.

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА

Optima Bank

«Оптим Банк» ААКнын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушунда добуш берүүгө коюлган маселелер жана добуш берүүнүн жыйынтыктары:

- Коомдун толук аталышы: “Оптим Банк” ачык акционердик коому.
- Жалпы чогулуштун түрү: кезексиз
- Өткөрүүнүн формасы: ачык добуш берүү.
- Өткөрүлүүчү жери: Кыргыз Республикасы, Бишкек шаары, Ч. Айтматов проспекти, 95/1.
- Өткөрүлгөн күнү: 2023-жылдын 25-майы.
- Акционерлер ээ болгон жалпы добуштардын саны: 21 000 000.
- Чогулушка катышкан, акционерлер ээ болгон жалпы добуштардын саны: 20 400 019
- Чогулуштун кворуму: 97,14%

Добуш берүүгө коюлган маселелер жана добуш берүүнүн жыйынтыгы:

1. “Оптим Банк” ААКнын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушунун эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү: Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 100%
2. Өткөн жылдардагы бөлүштүрүлбөй калган пайдалар жөнүндө. Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 100%
3. Жүгүртүлүүчү жөнөкөй акциялардын санын көбөйтүү жөнүндө. Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 97,14%
4. Банктын акционерлеринин арасында “Оптим Банк” ААКнын кошумча чыгарылган жөнөкөй акцияларын жеке жайгаштыруу жөнүндө. Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 97,14%
5. “Оптим Банк” ААКнын Уставынын жаңы редакциясын бекитүү туурасында. Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 97,14%
6. “Оптим Банк” ААКны мамлекеттик органдардан кайра каттоодон өткөрүү жөнүндө. Добуш бергендер: бир добуштан “макул” - 20 400 019. Кворум – 100%

Вопросы, поставленные на голосование Внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Оптим Банк» и итоги голосования

- Полное наименование общества: Открытое акционерное общество «Оптим Банк».
- Вид общего собрания: Внеочередное.
- Форма проведения: Очное голосование.
- Место проведения: Кыргызская Республика, город Бишкек, пр. Ч. Айтматова, 95/1.
- Дата проведения: 25 мая 2023 года.
- Общее количество голосов, которыми обладают акционеры: 21 000 000.
- Количество голосов, которыми обладают акционеры, принимающие участие в собрании: 20 400 019.
- Кворум собрания: 97,14%

Вопросы, поставленные на голосование и итоги голосования:

1. Утверждение состава счетной комиссии Внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Оптим Банк». Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 100%
2. О нераспределенной прибыли прошлых лет. Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 100%
3. Об увеличении количества обращаемых простых акций ОАО «Оптим Банк». Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 97,14%
4. О закрытом размещении среди акционеров Банка дополнительно выпускаемых простых акций ОАО «Оптим Банк». Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 97,14%
5. Об утверждении Устава ОАО «Оптим Банк» в новой редакции. Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 97,14%
6. О проведении перерегистрации ОАО «Оптим Банк» в государственных органах. Проголосовали: Единогласно «ЗА» - 20 400 019. Кворум – 100%

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей разрешительных документов (бланки на выезды в страны) ОсОО “Ала-Тоо транссервис”:
1. Казахстан 3-х стран №98223
2. Казахстан 3-х стран №98207
3. Иран двухсторонняя №1100978
4. Грузия двухсторонняя №820393
5. Грузия двухсторонняя №820394
6. Латвия двухсторонняя №446592
7. Узбекистан 3-х стран №708382
8. Россия 3-х стран №260440 считать недействительным. Н-096

В связи с утерей разрешительных документов (бланки на выезды в страны) ОсОО “Кемран Транс”:
1. Россия 3-х стран №260442
2. Латвия двухсторонняя №446593 считать недействительным. Н-095

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Мирзаматов Эрлан Рысбекович код ОКПО 30559880, ИНН 20912199401303 считать недействительным. Н-084

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Койчуманов Нурбек Сооданович код ОКПО 27739319, ИНН 21506197100797 считать недействительным. Н-098

Базар-Коргон шаарынын тургуну Маматурдиева Айсанам Нурмаматовнага таандык жеке менчик жөнүндөгү мам. актылары сериялары Ч №645292 (05.04.2016-ж.б.) Ч №524568 (10.06.2014-ж.б.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Д-05

АЛАМУДУНСКИЙ АЙЫЛ ОКМОТУ ОБЪЯВЛЯЕТ ОТКРЫТЫЙ КОНКУРС

по предоставлению земельного участка во временное пользование и в частную собственность.

1. Площадь S=550 м² расположенного по адресу: с.Аламудун ул. Алма-Атинская б/н, напротив дома №485.
2. Площадь S=242 м² расположенного по адресу: с. Аламудун ул.Алма-Атинская б/н, с западной стороны дома №673.
3. Площадь S=32 м² расположенного по адресу: с.Аламудун ул.Набережная б/н, с южной стороны дома №355.
4. Площадь S=100 м² расположенного по адресу: с.Аламудун ул. Алма-Атинская с восточной стороны дома №485.

Торги состоятся по адресу: с.Аламудун, ул.Набережная №300а в здании Аламудунского айыл окмоту 30.06.2023 г. в 11.00 часов.

С/О-592

ОАО «ЧАКАН ГЭС»

23 мая 2023 года в здании ОАО «Чакан ГЭС» по адресу: Аламудунский район, п.ГЭС-3, ул.Суворова, 113 состоялась заседание единственного акционера ОАО «Каракульская ГЭС».

Форма проведения - очная, кворум собрания - 100%.

ПРИНЯТЫЕ РЕШЕНИЯ:

1. Досрочно прекратить полномочия Генерального директора открытого акционерного общества «Каракульская гидроэлектростанция» Ибраева Кубана Сагынвича.
2. Назначить Бектенова Талайбека Эркинбековича Генеральным директором открытого акционерного общества «Каракульская гидроэлектростанция» с 24 мая 2023 года.

Н-097

УЛУУ АТА МЕКЕНДИК СОГУШТУН КАТЫШУУЧУСУ, МАМЛЕКЕТТИК ЖАНА КООМДУК ИШМЕР, ӨНДҮРҮШТҮН ИРИ УЮШТУРГУЧ УСТА

ТАРыхТАГы АК ЖЕ

Учурда мамлекеттик жана коомдук ишмер Курманбек Мамакеевдин туулган күнүнүн 100 жылдыгы кызуу белгиленип жатат. Элине жасаган ак эмгеги менен тарых беттеринен орун алып, баскан изи инсандарга үлгү болгон Курманбек агабыздын шакирти, замандашы

Кыргызстан КП БКнын, Ош обкомунун бир нече жолку мүчөсү, СССР эт, сүт, өнөр жай министрлигинин мыктысы, Ош облустук, Таш-Көмүр, Ош, Кызыл-Кыя шаардык, Алай райондук Советтеринин ар биринин эки жолку жана Кыргыз Республикасынын Легендарлуу парламентинин депутаты. Эки «Ардак белгиси» орденинин, ондогон медалдардын, төш белгилердин ээси, ССР Министрлер Советинин алдындагы Эл аралык альпинисттер комитетинин эстелик медалынын, СССРдин Бүткүл Союздук Кызыл Крест, Кызыл Жарым Ай Коомунун Академик Пирогов атындагы төш белгисинин ээси. Кызыл-Кыя, Таш-Көмүр шаарларынын, Алай районунун Ардактуу Атуулу, Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кызматтын «Эмгек сиңирген кызматкери», Апрель Элдик революциясынын Баатыры, Улуттук жазуучулар союзунун мүчөсү, Кыргыз Республикасынын Ардактуу аксакалы, И.Арабаев атындагы Кыргыз Мамлекеттик университетинин «Ардактуу профессору» Ильяс ЖУСУБАЛИЕВдин эскерүүлөрүн сунуш кылабыз.

козголоц тарткан опурталдуу мезгил эле. Бирок ошого карабастан Жаналы аба ошол мезгилдеги Совпартшкола деп аталган Кыргызстан КПБКнын окуу жайын бүтүргөн учурда 1931-жылы экинчи уулду болуп, анын атын эркелетип Свш деп койгон экен, кийин бала чоңойо баштаганда анын атын өзгөртүп Кеңеш деп коюшат. Баары бир жогоруда андай татаал жагдай Мамакеевдерден кыйгач өтпөй, натыйжада Жаналы абабыз «манаптын кызына үйлөнгөн» деп айыпталып, сот жообуна тартылат. Ошол кезде Нарындын түрмөсүнө бир жыл камалып жаткан убакта, үчүнчү уулу төрөлүп, атын Нарынбай койгон экен. Түрмөдө жатканына экинчи жылга айлана баштаганда биротоло акталып, сот өкүмү менен бошотулат. Жаналы аба Кыргызпотребсоюздун төрагасы болуп дайындалып иштеп жүргөн 1941-жылдын орто ченинде Улуу Ата Мекендик согушка аттанып кетет. Согушта интенданттик кызматты төрт жылдан ашуун өтөп, далай орден, медалдар менен сыйланып, өзүнүн туулуп-өскөн кичи мекенине кайтат. Ошол мезгилде өзү мурда иштеп жүргөн Кыргызкоопинсоюздун жетекчилиги Жаналы абаны чакырып, ал кишини Фрунзе облустук Коопинсоюздун төрагалык кызматына дайындап, ал жерде узак жылдар бою үзүрлүү иштеген.

Андан кийин Фрунзе шаарындагы борбордук жашылча базарынын базаркому болуп, пенсияга чыкканга чейин иштеп, элдин кызматында болгон. Жаналы абабыз, байбичеси Токтобүбү энебиз менен өздөрүнүн турмуш жолунда үч уул, бир кыздуу болушуп, аларды бала кезинен эмгекчил болууга тарбиялашып, окутушуп, ар бирин үйлөп-жайлашып, өз алдынча

турмуш жолуна чыгарышкан, ак ниет, асыл жандар эле.

Өмүр-таржымалын коомчулукка, өзүнүн тууган-уруктарына жеткирүү максатында эскерип жазып жаткан Курманбек Жаналиевич, Жаналы абанын эң чоң уулу болуп, өзү туулган Ак-Башат айылында 1940-жылы орто мектепти аяктаган. Фрунзе шаарындагы банк башкармалыгынын материалдык бухгалтери болуп иштеп жүрүп, Улуу Ата Мекендик согуштун жалыны түтөп, душман күч алып турган маалда, 1942-жылдын башталышында, атасынан эки ай мурда Советтик армиянын катарына чакырылат. Ошентип, фронтко барган жеринде 19 жаштагы Курманбек танкисттерди даярдоо курсунда окуп, механик-танкисттин кесибине ээ болот. Ага аскердик улуу лейтенант чини ыйгарылып, советтик танкисттердин курамында Румыния, Болгария, Югославия, Венгриядагы салгылашууларга катышат. Согуш жеңиштүү аяктагандан кийин,

1947-жылга чейин советтик армиянын кызматын өтөп, согуштук орден, медалдар менен сыйланып, аман-эсен кичи мекенине кайтып келген. Ошентип, 1947–1949-жылдары Курманбек Жаналиевич ар түрдүү чарба-жетекчилик кызматтарда иштеп жүрүп, Фрунзе шаарындагы Свердлов райкомунун өнөр-жай жана транспорт бөлүмүнүн инструктордук кызматына бекитилет. Курманбек Мамакеевдин басып өткөн жолу өрнөктүү болду.

1949–1952-жылдары Кыргызстан КП БКнын алдындагы республикалык партиялык мектепте окуган. 1952–1954-жылдары Кыргызстан КП БКнын үгүт-насаат бөлүмүнүн сектор башчысы, 1954–1959-жылдары Кыргызстан КП Жалал-Абад жана Ош обкомдорунун үгүт-насаат бөлүмдөрүнүн башчысы, 1959–1962-жылдары Кыргызстан КП Жалал-Абад шаардык комитетинин биринчи катчысы, 1962–1976-жылдары Кыргыз ССР транспорт жана шоссе жолдор министрлигинин түштүк өндүрүштүк автотрестинин башкаруучусу, 1976–1984-жылдары Ош облустук керек-жарак Союзунун төрагасы кызматтарын аркалады.

Эки "Эмгек Кызыл Туу" жана үч "Ардак Белгиси" ордендери, жана көптөгөн медалдар менен сыйланып, бир жолу Кыргызстан КП БКнын, 1959-жылдан баштап, 25 жыл партиянын Ош обкомунун мүчөсү жана ошончо жыл Ош облустук Советинин депутаты болуп шайланган.

Мамакеев Курманбек Жаналиевич 1985-жылдын 26-октябрында 62 жаш курагында Ош шаарында каза болуп, сөөгү ата-энесинин жанына Байтик күмбөзүнө коюлган.

Курманбек Мамакеев түштүк өндүрүштүк автотрестинин башкаруучусу

Курманбек Мамакеев партиянын Ош обкомунун сунушу менен, ошол кездеги Кыргыз ССР транспорт жана шоссе жолдор министри

– кыргыздан чыккан эң алгачкы транспорт инженери, айтылуу Хусейин Колбаевдин буйругунун негизинде, 1962-жылдан баштап, түштүк өндүрүштүк автотрестинин башкаруучусу болуп дайындалат. Ал кезде обкомдун биринчи катчысы Акматбек Сүттүбай уулу Сүйүнбаев болгон, ал эми эмгекчилер депутаттарынын облустук Советинин аткаруу комитетинин төрагасы И.К.Капустян болгон.

Курманбек агабыз жетекчи болуп келген алгачкы күндөрдөн баштап, ал тармакты түп-тамырынан бери баарын жаңыдан курууга киришет, дымы чыкпай жаткан автотресттин аты коомчулукка кеңири билине баштайт. Ушундан улам, турмушта бардык нерсе салыштырмалуу билинет дегендей, эгерде Курманбек Жаналиевичтин жетекчилик исуусузосун башка жетекчилер менен салыштыра турган болсок, анда ал кишинин өзгөчө тактикасы бардай сезилип, ой-чабыты кенен, руханий казынасы ченемсиз бай болуп, табиятынан сезимтал жаралган интеллектуалдык деңгээли бийик, өзүнчө сыйкырдуу сыры бардай. Андан тышкары, өзгөчө келбеттүү, жылдызы балбылдап жанып турган инсан эле. Ушундан улам айтайын дегеним, мейли кызмат боюнча, мейли жолдоштук мамилелерде болсун, ал киши менен маектешкенде, катардагы карапайым адамдардан баштап, бийликтин эң жогорку баскычындагы жетекчилерге чейин баарына бирдей мамиле жасап, кошоматчылыкка жол бербей, чындыкты туу туткан акыйкатчыл инсан болгон.

Ал кезде республиканын Түштүк региону бир эле Ош облусунан тургандыктан, Курманбек Жаналиевичтин өзү тарбиялап өстүргөн кадрларын алардын региондоруна улутуна карабай, жасаган ишине карата тандап, кара кылды как жарган калыс жетекчи катары көп улуттуу жетекчилердин, инженер-техникалык кызматкерлердин баарын бир үй-бүлөнүн балдарындай ынтымактуу иштөөгө тарбиялап, ал кишинин жетекчилиги астында иштөө өзүнчө эле чоң мектеп дешип мактангышаар эле. Автотресттин тармагында иштешкен кызматкерлер Курманбек Жаналиевичти жетекчи эмес, өздөрүнүн атасындай көрүшүп, “аны менен бирге иштөө баарыбыз үчүн чоң бакыт” дешип, урматташып, ал кишиге өтө кылдат мамиле жасашаар эле. Чынында, эл арасында Курманбек Жаналиевичтин кадыр-баркы ченемсиз жогорку деңгээлде бааланып, ар кандай масштабдагы объектилерди кураар алдында аларды ар тараптан тактап, долбоорлорун түздүрүп, артынан “финансы каражаттарын максатсыз колдонууга жол берген” деген бир да сөз болбогондой иш жасаар эле. Айталык, “Автотресттин” үч кабат административдик имаратын, чоң залы жана башка социалдык объектилери менен кураарда, аны мыйзамга ылайыктап,

Ессентуки курорту. Мамакеев К.Ж., Жусубалиев И.Ж.

ТЫ КУРМАНБЕК МАМАКЕЕВДИН ТУУЛГАН КҮНҮНҮН 100 ЖЫЛДЫГЫНА АРНАЛАТ

ЫЛДЫЗ

Партиянын Ош обкомунун биринчи секретары С.И.Ибраимов жогоруда айтылган санаторияны ачууда. Азыр ал санаторияга К.Мамакеевдин ысымы ыйгарылган.

моторлорду сыноо ишканасы катары курдурган.

Ушундан кийин ар кандай масштабдагы экономикалык, чарбалык иштер Курманбек Мамакеевдин бир ооз сөзү менен эле бүтчүдөй сезилип, ал кишинин кабинетине кирген адамдын көңүлүн сергиткен жагымдуу маанай жарала турган. Каарманыбыздын ырааттуу иш алып барганын көргөн ар бир адам анын маданияттуулугун аңыз кылышып, орунсуз бир сөз сүйлөбөй, алгач маектешкен адамдын сөзүн кунт коюп угуп, ошого жараша өз оюн так айтып, коюлган маселени жакшынакай маанайда конкреттүү чечүү ал киши үчүн эрежеге айланган стиль экенин карапайым адамдардан баштап, республикалык, облустук жетекчилерге чейин жакшы билип калышкан эле.

Курманбек Жаналиевич түштүк өндүрүштүк «Автотресттин» башчысы болуп 14 жыл иштеп, ошол жылдар ичи ал киши кылымга тете алгылыктуу иштерди бүтүргөн. Республиканын түштүк жергесинин тарыхында өлбөс-өчпөс из калтырып, ошол мезгилдеги дээрлик бардык автобазалар, Кара-Суу, Ош авторемонт заводдору, социалдык объектилери да толугу менен жаңыдан курулуп, алардын материалдык-техникалык базалары техникалык

прогресстин талаптарына жараша ар тараптан бекемделген эле. Ошондой эле бардык автобазаларда көмөкчү чарбалар уюштурулуп, суу чыкпаган жерлер жаңыдан өздөштүрүлүп, насостук станциялар курулуп, бак-дарактар тигилип, маданий-социалдык объектилер, бала-бакчалар, бейтапканалар, ашканаларына чейин жаңыдан курулган. «Автотресттин» тармагында иштешкен инженер-техникалык кызматкерлер, жумушчулар үчүн турак-жайлар да курулуп, түштүк автотрести республикада ири масштабдуу башкаруу органдарынын бири болуп калган эле. Эми, автотресттин курамында Курманбек Жаналиевичтин жетекчилиги астында курулган өтө маанилүү бир объект жөнүндө айта кетпесем, тузу жок тамак ичкендей болуп калабыз.

Автотрестке караштуу ишканалардын жалпы кызматкерлери, жумушчулары үчүн Ош шаарындагы Ак-Буура дарыясынын жээгинде «Автомобилист» деп аталган үч кабат дем алуу профилакториясы курулуп, ишке берилди. Биринчи кабатында чоң бассейни, саунасы менен бирге курулуп, анын шарты Жалал-Абад курортунун деңгээлинде жасалды. Ал жерде түштүк регионундагы «Автотресттин» бардык ишканаларынын кызматкерлери, жумушчулары атайын

берилген жолдомолор менен келишип, 24 күндөн эс алып, дарыланышат эле. Мен бул айтканда-рым менен Курманбек Жаналиевичтин жетекчилиги астында «Автотресттин» тармактарында жасалган айрым гана иштер жөнүндө учкай сөз козгоп өттүм. А негизинен 14 жыл ичинде ал кишинин бүткөргөн иштерин толук чагылдыруу үчүн атайын бир чоң китеп жазылса да алардын баарын камтуу мүмкүн эместигин билдире кетсем, окурмандар да туура түшүнүшөт деп ойлоймун.

Курманбек Мамакеев Ош облустук керек-жарак союзунун төрагасы

1976-жылдын орто ченинде Ош облустук партия комитетинин биринчи секретары айтылуу Султан Ибраимовичтин сунушу боюнча, Курманбек Жаналиевич Мамакеев ошол кездеги Кыргыз керек-жарак коомунун төрагасы Муктаалы Амановдун буйругу менен Ош облпотребсоюзунун төрагалык кызматына дайындалат. Бул жаңы кызматка иштей баштаган алгачкы күндөрдөн баштап, ал тармактын көйгөйлүү маселелерин ар тараптан иликтеп, жай-жайына барып, алардын материалдык-техникалык базаларын, облустун шаарларында, райондорунда жайгашкан бардык ишканалары менен район аралык базарларын, кооперация системасынын дүкөндөрүнө чейин бир сыйра көрүп чыгып, алардын келечегине кам көрүлбөй калганына көзү жеткенден кийин облустук кооперация кызматкерлеринин жалпы жыйынын өткөрүп, бул тармактын материалдык-техникалык базаларын өркүндөтүү үчүн бардык ишканаларды кайрадан жаңыдан куруп чыгууну бирден бир зарыл маселе катары коет. Ошентип, бул иштерди турмушка ашыруу максатында, эң алгач облпотребсоюздун жетекчи кадрларын жаңылоодон баштаган.

Курманбек Жаналиевич курулушсуз өндүрүштү алдыга жылдыруу мүмкүн эмес деп эсептеп, облпотребсоюздун өзүнүн курулуш трестин жаңыдан уюштуруп, анда аткарыла турган курулуш-монтаждоо иштеринин көлөмүн ошол кездеги Ош облустук курулуш трестинин 70 пайызына чейин жеткирген. Ошого жараша акча каражат маселесин чечип,

материалдык ресурстарын караштыруу керек деген вазийпаны алган. Бул иштерди турмушка ашыруу максатында ошол кезде Эл депутаттарынын Лейлек райондук Советинин аткаруу комитетинин төрагасынын курулуш иштери боюнча орун басары болуп иштеген, адистиги боюнча курулуш инженери Кенесариев Аскарды партиянын Ош обкомунун биринчи катчысы Султан Ибраимовичтен сурап алып, жогоруда айтылган облустук кооперациянын жаңыдан уюштурулган курулуш трестинин башкаруучулук кызматына дайындаган эле.

Ошентип, түштүк регионунун кооперация тармактарынын базаларын толугу менен жаңыдан курдуруп, бул багытта ойго келбегендей маданий революция жасаткан. Ушундан улам, өзгөчө белгилеп айта кетүү керек, Курманбек Жаналиевич өзү эс алууга чет мамлекеттерге барган жеринде да, көңүлүнө жагып калган объектилердин долбоорлорун ала келип, аларды жергиликтүү шарттарга ылайыкташтырып, курулуш иштеринин нормаларынын жана эрежелеринин негизинде кайрадан эсептеп чыгып, курдура турган объектилердин долбоорлорун түздүрөөр эле. Бул жөнүндө конкреттүү мисал келтире турган болсом, анда Курманбек Жаналиевич Чехословакиянын ааламга белгилүү болгон Карлово-Вары курортунда эс алууга барганда, ошол жакта бир чоң мекеменин административдик имаратынын жана эс алган жердеги курорттун бир корпусунун имаратын жактырып, алардын долбоорлорун чиймелерине чейин алып келгенде, мени да өзүнө чакырып көрсөткөн эле, жарыктык.

Курманбек Жаналиевич материалдык байлыкка, мансапка кызыкпай, өзгөчө машина минип, хан сарай курууну ойлобой, жалаң эл кызыкчылыгын аркалады. Түштүк өндүрүштүк автотресттин, Ош облустук керек-жарак Союзунун биринчи жетекчиси болуп жыйырма эки жыл иштеп, жогоруда айтылгандай, эл үчүн канчалаган алгылыктуу иштерди жасады. Ошол ак эмгеги үчүн эки «Эмгек Кызыл Туу», үч «Ардак Белгиси» ордендери, көптөгөн согуштук жана башка медалдар менен сыйланып, кыргыз элинин легендарлуу жол башчысы Раззаков Исхак Раззакович Кыргызстан КП Борбордук Комитетинин биринчи катчылык кызматында иштеп турган мезгилде Жалал-Абад, Ош обкомдорунун бөлүм башчысы, Жалал-Абад шааркомунун биринчи катчысы болуп турду. Ошол мезгилде Борбордук Комитеттин мүчөсү болгон. Курманбек Жаналиевич өзүнө мүнөздүү болгон чоң жоопкерчилик менен эл ишеничин актап, жыйырма беш жыл Ош обкомунун мүчөлүгүнө, ошончо жыл облустук Советтин депутаттыгына үзгүлтүксүз шайланып келген. Ошентип, «Күлүк күчүндө, тулпар тушунда» демекчи, өзүнүн үзүрлүү эмгек жолунда Курманбек агабыз артында түбөлүктүү из калтырууну ойлоп, күн күчүн, түн уйкусун аябай иштеп берди. Ошону менен бирге миндеген көп улуттуу жаштарды тарбиялап, аларды өз алдынча уядан учуруп, турмуш жолуна чыгарып, республика эмес, чоң мекенибиз болгон Союзга,

Мамакеев Курманбек Жаналиевич менен бирге иштешкен анын башкы инженери-биринчи орун басары, улуту немец – Андрей Андреевич Иордан өзүнүн устаты Курманбек Жаналиевичти ченемсиз баалап, анын жетекчилик искусствосуна суктанган.

А.А.Иордан

«Мой шеф – это бесценный человек, мы с Вами обязаны у него поучиться. Для нас, я бы сказал, Курманбек Жаналиевич – это целый университет, какой он умница. Это просто находка для области и республики, удивительный человек с широкой натурой. Я бы сказал, Курманбек Жаналиевич – высококвалифицированный интеллигент особого склада». Да, действительно так, Андрей Андреевич прав, я целиком и полностью солидарен с ним, который воспитывался у Курманбека Жаналиевича, начиная от должности директора небольшого Кара-Суйского авторемзавода. Впоследствии стал видным политическим и государственным деятелем нашей республики и с честью оправдал доверие своего уважаемого наставника.

салымын коштуруп, азыркы Ош, Жалал-Абад, Баткен облустарынын даңазасын чыгарган. Бирок, эң өкүнүчтүүсү – ошол Союз ыдырап, 70 жылдык тарыхы жокко чыгып, бардык союздук республикалар таркап кеткенде Курманбек Жаналиевич курдурган автотресттин, облустук керек-жарак Союзунун ишканаларынын дээрлик бардыгы жапайы менчиктештирилип, ачылып-чачылып жок болуп кетти. Болгону «Кооператор» санаториясы менен «Автомобилист» профилакториясы мүмкүнчүлүгү бар нысаптуу кишилердин колуна тийип, сакталып калды. Анын үстүнө алар «Жакшынын аты өчпөйт» дегендей, «Кооператор» санаториясына Курманбек Жаналиевичтин ысымын ыйгарышып, облпотребсоюздун административдик имаратынын алдына Курманбек агабыздын бюстун орнотуп, тарыхта калаар иш жасашты. Бирок, Курманбек агабызды баалаган инсандар муну менен чектелишпей, Мамакеевдердин тууганурпактары менен бирге мындан кийин да Курманбек Жаналиевичти унутта калтырышпай, баскан издерин аздектеп эскерип тураары турган иш.

**Даярдаган
Раиса ДҮЙШӨНБЕКОВА**

Солдон оңго: Ким Н.М., Мамакеев К. Ж., Жусубалиев И., Айдаров Ж.

ИМЕНЕМ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ РЕШЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

*об официальном толковании части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики
в связи с обращением Кабинета Министров Кыргызской Республики*

19 апреля 2023 года

город Бишкек

Конституционный суд Кыргызской Республики в составе: председательствующего – Осмонбаева Э.Ж., судей Айдарбековой Ч.А., Бобукуевой М.Р., Дуйшеева К.А., Жолдошевой Л.Ч., Жумабаева Л.П., Касымалиева М.Ш., Кыдырбаева К.Дж., Шаршеналиева Ж.А. при секретаре Кененсариевой Н.А.,

руководствуясь частями 1, 2 статьи 97 Конституции Кыргызской Республики, статьями 4, 17, 38, 45, 48 конституционного Закона «О Конституционном суде Кыргызской Республики», рассмотрел по письменной процедуре дело об официальном толковании части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики.

Поводом к рассмотрению данного дела явилось представление Кабинета Министров Кыргызской Республики.

Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в понимании положений части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики в процессе протворчества и правоприменения в связи с конкретными фактическими и правовыми ситуациями.

Заслушав информацию судьи-докладчика Айдарбековой Ч.А., проводившей подготовку дела к судебному заседанию, и, исследовав материалы дела, Конституционный суд Кыргызской Республики

УСТАНОВИЛ:

В Конституционный суд Кыргызской Республики 3 февраля 2023 года поступило представление Кабинета Министров Кыргызской Республики (далее – Кабинет Министров) об официальном толковании части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики, предусматривающей, что пенсия, социальное пособие и другая социальная помощь обеспечивают уровень жизни не ниже установленного законом размера прожиточного минимума.

В своем обращении Кабинет Министров отмечает, что социальное обеспечение как особый институт современного государства является показателем социальной уверенности, гарантией достойного существования каждого гражданина и сохранения источника средств к существованию при наступлении социальных рисков. Социальное обеспечение принято определять, как форму распределения материальных благ с целью удовлетворения жизненно необходимых личных потребностей (физических, социальных, интеллектуальных) пожилых граждан, лиц с ограниченными возможностями здоровья, лиц, потерявших кормильца и других за счет специальных фондов, создаваемых на страховой основе или за счет ассигнований государства в случаях и на условиях, установленных законом. Будучи формой жизнеобеспечения вышеуказанных категорий граждан, социальное обеспечение служит гарантией их социальной защиты и включает комплекс различных мер, принимаемых государством в тех случаях, когда они в силу различных жизненных обстоятельств нуждаются в поддержке.

Субъект обращения в своем представлении ссылается на нормы международных договоров, участницей которых является Кыргызская Республика, указывая, что каждый человек имеет право на социальное обеспечение, которое должно позволять обеспечить его при наступлении трудных жизненных ситуаций, когда он не в состоянии получить источник дохода в обмен на затраченный труд (статья 22 Всеобщей декларации прав человека); государство обязуется в индивидуальном порядке и в порядке международной помощи и сотрудничества, в частности, в экономической и технической областях, принять в максимальных пределах имеющихся ресурсов меры к тому, чтобы обеспечить постепенно полное осуществление признаваемых прав всеми надлежащими способами (статья 2 Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах); государство нацелено на постепенное построение всеобщих и всеобъемлющих систем социальной защиты и обеспечения адекватных уровней такой защиты (статья 67 Конвенции Международной организации труда №102 о минимальных нормах социального обеспечения).

В обращении также приводятся меры, осуществляемые Кабинетом Министров по реализации социальных прав граждан. В частности, отмечается, что в соответствии со статьей 3 Закона Кыргызской Республики

«О государственном пенсионном социальном страховании» пенсии назначаются по возрасту, по инвалидности и по случаю потери кормильца. Пенсии по возрасту назначаются женщинам и мужчинам при достижении ими указанного законом возраста и при наличии определенного страхового стажа пожизненно. Пенсии по инвалидности устанавливаются гражданам независимо от причины наступления инвалидности в случае стойкой утраты трудоспособности и выплачиваются им до восстановления трудоспособности или пожизненно. Пенсии по случаю потери кормильца назначаются нетрудоспособным членам семьи, состоявшим на иждивении умершего, если кормилец ко дню смерти имел стаж работы, который был бы необходим ему для назначения пенсии по инвалидности.

В целях обеспечения защиты интересов пенсионеров проводится индексация базовой и страховых частей пенсии. Базовая часть пенсии индексируется, если общий размер пенсии ниже величины прожиточного минимума пенсионера (фактически сложившейся за предыдущий календарный год). Условием проведения индексации страховых частей пенсии является рост величины средней заработ-

ной платы и индекса потребительских цен, сложившихся за календарный год, предшествующий индексации. Коэффициент индексации размеров страховых частей пенсии составляет величину не менее среднего значения от суммы индекса потребительских цен и роста среднемесячной заработной платы, сложившихся за предыдущий календарный год. При этом размер индексации составляет не менее роста величины прожиточного минимума пенсионера за предыдущий календарный год. С 1 октября 2022 года коэффициент индексации размеров страховых частей пенсии утвержден в размере 1,15. Индексация пенсий проводится ежегодно в пределах средств, предусмотренных в бюджетного фонда Кыргызской Республики (далее – Социальный фонд).

С 1 октября 2021 года проведена индексация базовой части пенсий, назначенных до 1 октября 2021 года, общий размер которых ниже величины прожиточного минимума пенсионера, сложившейся за предыдущий год, с учетом роста средней заработной платы за 2020 год к средней заработной плате за 2019 год, на 110 процентов. С 1 октября 2022 года базовая часть пенсии после индексации установлена в размере 3170,0 (три тысячи сто семьдесят) сомов. Также с 1 октября 2021 года размер базовой части пенсии ребенка, получающего пенсию по случаю потери кормильца, не может быть ниже размера ежемесячного социального пособия детям в случае потери одного или обоих родителей.

Вместе с тем субъект обращения отмечает, что предпринимаемые шаги по реформированию пенсионной системы в силу объективных причин не могут дать быстрого эффекта, так как пенсионная система имеет долгосрочные обязательства.

В представлении также указаны действия Кабинета Министров по обеспечению граждан социальными пособиями. В соответствии со статьей 5 Закона Кыргызской Республики «О государственных пособиях в Кыргызской Республике» гражданам, в установленном законом порядке, выплачиваются следующие виды государственных пособий: 1) единовременная выплата при рождении каждого ребенка – «баласа суйунчу»; 2) ежемесячное пособие нуждающимся гражданам (семьям), имеющим детей до 16 лет, – «уй-булого комок»; 3) ежемесячное пособие лицам, не имеющим права на пенсионное обеспечение, – «социальное пособие»; 4) ежемесячное пособие детям, оба родителя которых неизвестны. Размеры указанных пособий ежегодно устанавливаются Кабинетом Министров, исходя из возможностей бюджета и состояния экономики с учетом прожиточного минимума.

Ссылаясь на конституционное правомочие, вытекающее из части 3 статьи 86 Конституции, воздействующее на ход законотворческой деятельности при принятии Жогорку Кенешем законопроектов, предусматривающих увеличение расходов, покрываемых за счет государственного бюджета, Кабинет Министров считает, что предоставление социальных выплат должно производиться с учетом социально-экономического развития страны и реальных экономических возможностей государства.

По мнению субъекта обращения, прожиточный минимум предназначается для определения направлений социальной политики и осуществления мер по социальной поддержке населения; анализа и прогнозирования уровня жизни населения; обоснования минимальных государственных трудовых гарантий. В зависимости от целевого назначения прожиточный минимум подразделяется на такие виды, как: (1) на душу населения; (2) по основным социально-демографическим группам населения (трудоспособное население, пенсионеры, дети по определенным возрастным группам) (статья 17 Закона Кыргызской Республики «О гарантированных государственных минимальных социальных стандартах»). Прожиточный минимум исчисляется в целом по республике и регионам Национальным статистическим комитетом Кыргызской Республики ежеквартально в соответствии с методикой исчисления величины прожиточного минимума для основных социально-демографических групп населения и составляет на 1 января 2022 года 7040 (семь тысяч сорок) сомов. Согласно заключению Министерства финансов Кыргызской Республики в случае назначения и выплаты пособия малообеспеченным семьям, имеющим детей до 16 лет, «уй-булого комок» в размере прожиточного минимума для детей (6150 сомов) получаемая сумма пособия на одну семью составит 19680 сомов в месяц, что достигает уровня средней заработной платы по республике - 75,2 процента, а также превышает среднюю заработную плату работников социальной сферы (образования - 18226 сомов, культуры - 17560 сомов). Такая социальная деятельность государства может принять форму государственного попечительства, ограничивающего экономическую свободу, активность и возможности гражданина самому достигать экономического благополучия для себя и своей семьи, чего не должно быть в соответствии с требованиями Конституции (часть 5 статьи 44).

По предварительным расчетам Министерства труда, социального обеспечения и миграции Кыргызской Республики на выплату государственных пособий и иной социальной помощи на уровне прожиточного минимума дополнительно потребуется 30,2 млрд. сомов, а для установления размера базовой части пенсии на уровне 100 процентов прожиточного минимума пенсионера с 1 января 2023 года (6395,22 сомов) дополнительно из средств республиканского бюджета потребуется порядка 30,0 млрд. сомов. Для реализации Кабинетом Министров части 2 статьи 44

Конституции с 1 января 2023 года потребуется всего 60,2 млрд. сомов.

Основываясь на вышеотмеченных доводах, Кабинет Министров просит дать официальное толкование части 2 статьи 44 Конституции, поскольку данная норма не содержит прямого ответа на вопрос, следует ли понимать, что пенсия, социальное пособие и другая социальная помощь должны обеспечивать уровень жизни не ниже прожиточного минимума, исходя из экономических возможностей государства, в соответствии с положениями Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах. Определением коллегии судей Конституционного суда от 10 февраля 2023 года представление было принято к производству.

В соответствии с пунктом 1 части 2 статьи 38 конституционного Закона

«О Конституционном суде Кыргызской Республики» рассмотрение дела по представлению об официальном толковании Конституции осуществляется по письменной процедуре.

По рассматриваемому делу позицию Кабинета министров представили министр финансов Бакетаев А.К., министр труда, социального обеспечения и миграции Базарбаев К.Б., а также председатель Социального фонда при Кабинете министров Алиев Б.Дж. по доверенности.

В качестве третьих лиц были привлечены Жогорку Кенеш, Министерство юстиции и Национальный статистический комитет.

Жогорку Кенеш в лице своего полномочного представителя в Конституционном суде Ысыранова С.К., отмечая предназначение Конституционного суда по защите основ конституционного строя, основных прав и свобод человека и гражданина, обеспечения верховенства и прямого действия Конституции, оставил разрешение данного вопроса на усмотрение Конституционного суда.

Министерство юстиции считает, что государственные пенсии, социальные пособия и другая социальная помощь должны выплачиваться исходя из возможностей бюджета и с учетом прожиточного минимума. В обоснование своей позиции Министерство юстиции приводит положения статьи 2 Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах, где отмечено, что каждое участвующее в Пакте государство обязуется в индивидуальном порядке и в порядке международной помощи и сотрудничества, в частности в экономической и технической областях, принять в максимальных пределах имеющихся ресурсов меры к тому, чтобы обеспечить постепенно полное осуществление признаваемых в Пакте прав. Также приводится довод о том, что согласно части 2 статьи 5 Закона Кыргызской Республики «О государственных пособиях в Кыргызской Республике» размеры государственных пособий ежегодно устанавливаются Правительством Кыргызской Республики, исходя из возможностей бюджета и состояния экономики с учетом прожиточного минимума.

Национальный статистический комитет в своей позиции пояснил, что в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О гарантированных государственных минимальных социальных стандартах» и постановлением Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении структуры прожиточного минимума для основных социально-демографических групп населения Кыргызской Республики» от 6 ноября 2009 года №694, Национальный статистический комитет в соответствии с утвержденной методикой исчисления величины прожиточного минимума для основных социально-демографических групп населения Кыргызской Республики ежеквартально определяет стоимостную величину прожиточного минимума с учетом изменения индекса цен на потребительские товары и услуги, входящие в потребительскую корзину.

Конституционный суд, рассмотрев и обсудив представление Кабинета Министров, доводы и соображения третьих лиц, представленные в письменном виде и, исследовав материалы дела, пришел к следующим выводам.

1. В соответствии с частью 4 статьи 17 конституционного Закона «О Конституционном суде Кыргызской Республики», Конституционный суд, рассматривая вопрос об официальном толковании положений Конституции, принимает решение только по предмету, указанному в обращении, не будучи связанным при этом основаниями и доводами заявителя.

Предметом конституционного судопроизводства в настоящем деле является официальное толкование части 2 статьи 44 Конституции следующего содержания:

«Статья 44.

2. Пенсия, социальное пособие и другая социальная помощь обеспечивают уровень жизни не ниже установленного законом размера прожиточного минимума.»

Конституция Кыргызской Республики принята референдумом (всенародным голосованием) 11 апреля 2021 года, введена в действие Законом Кыргызской Республики от 5 мая 2021 года №59 «О Конституции Кыргызской Республики», опубликована в газете «Эркин Тоо» от 5 мая 2021 года №41, внесена в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики и является действующей.

2. Дача официального толкования Конституции, осуществляемая Конституционным судом в соответствии с пунктом 1 части 2 статьи 97 Конституции, частью 2 статьи 26 конституционного Закона «О Конституционном суде

(Продолжение на 18-ой стр.)

ИМЕНЕМ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ РЕШЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

*об официальном толковании части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики
в связи с обращением Кабинета Министров Кыргызской Республики*

(Начало на 17-ой стр.)

Кыргызской Республики», преследует цель устранить обнаружившуюся неопределенность (неясность, неоднозначность) в понимании положений Конституции в процессе правотворчества и правоприменения. При официальном толковании орган конституционного контроля исходит из духа Конституции, герменевтики, принципов права, правовой логики и семантики.

Конституционные нормы представляют собой исходные положения высокой степени обобщения, закрепляют принципиальные стороны политического, социально-экономического, духовно-культурного устройства общества. Они выступают в качестве стандартов и правовых эталонов для иных отраслей права. Нормы всех других отраслей права призваны детализировать исходные конституционные нормы, наполнять их собственным отраслевым содержанием и не могут им противоречить.

Конституция в общих чертах состоит из учредительных, декларативных норм, нормы-цели, нормы-принципы) регулятивных, охранительных и обеспечительных норм, которые по своей сути неотделимы друг от друга. То есть любая конституционная норма является составной частью единой и целостной системы.

Системное единство конституционных норм заключается в том, что на основе фундаментальных норм-принципов строится юридическое содержание остальных. Иными словами, учредительные нормы составляют основу Конституции, обладают более высоким рангом, и все иные виды конституционных норм функционируют лишь в той мере, в которой не входят с ними в противодействие.

Следовательно, правовой смысл официального толкования Конституции заключается в раскрытии истинного содержания и смысла ее отдельных норм в неразрывной, системной взаимосвязи и сопряженности их с общими конституционными установками и принципами. В этой связи интерпретация конституционной нормы, осуществляемая Конституционным судом, не может ограничиваться рамками ее буквального изложения и восприятия.

3. В соответствии с положениями Всеобщей декларации прав человека каждый человек, как член общества, имеет право на социальное обеспечение и на осуществление необходимых для поддержания его достоинства и для свободного развития его личности прав в экономической, социальной и культурной областях посредством национальных усилий и международного сотрудничества и в соответствии со структурой и ресурсами каждого государства (статья 22); каждый человек имеет право на обеспечение на случай безработицы, болезни, инвалидности, вдовства, наступления старости или иного случая утраты средств к существованию по не зависящим от него обстоятельствам (статья 25).

Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах также признает право человека на социальное обеспечение и возлагает на государства различные обязательства в связи с осуществлением данного права. Каждое государство – участник данного Пакта обязуется в индивидуальном порядке и в порядке международной помощи и сотрудничества, в частности в экономической и технической областях, принять в максимальных пределах имеющихся ресурсов меры к тому, чтобы обеспечить постепенно полное осуществление признаваемых в Пакте прав всеми надлежащими способами, включая, в частности, принятие законодательных мер.

В соответствии с Конституцией Кыргызская Республика заботится о благосостоянии народа и его социальной защите; обеспечивает поддержку социально незащищенных категорий граждан, охрану труда и здоровья; развивает систему социальных служб, медицинского обслуживания, обеспечивает гарантии государственных пенсий, пособий и иные гарантии социальной защиты; принимает национальные программы, отражающие направления экономического и социального развития Кыргызской Республики (часть 2 статьи 17, статья 19).

Социальное обеспечение представляет собой форму распределения материальных благ с целью удовлетворить жизненно необходимые личные потребности граждан, которые попали в трудную жизненную ситуацию за счет внебюджетных фондов, создаваемых на страховой основе, а также ассигнований государства.

Конституционное предписание о гарантировании права на социальное обеспечение обязывает государство выполнять указанную функцию путем создания соответствующего правового регулирования. Законодатель не только вправе, но и обязан принимать законы, обеспечивающие социальную защиту тех категорий граждан, которые в ней нуждаются, и определять конкретный механизм реализации этих законов.

Вместе с тем, следует отметить, что гарантия социального обеспечения не означает, что гражданин наделяется конкретным набором субъективных прав.

Таким образом, из приведенных положений Конституции Кыргызской Республики и международных договоров, являющихся составной частью правовой системы, а именно из закрепленных в них социальных обязательств Кыргызской Республики, вытекает обязанность государства установить на основе сбалансированной системы перераспределения имеющихся ресурсов такой порядок социального обеспечения, который создавал бы реальные условия для эффективной реализации прав социально уязвимых кате-

горий граждан на уровне, удовлетворяющем их основные жизненные потребности.

4. Стремление государства к социальной справедливости, как это вытекает из преамбулы Конституции, означает необходимость социально-политической гармонизации общественных отношений, при которой меры и средства, предпринимаемые государством, создают равные условия и возможности каждому для его самореализации и не порождают уравнилельной системы решения социальных задач.

Демократическое, правовое, социальное государство ориентируется на обеспечение каждому достойных условий жизни, в первую очередь, в результате повышения эффективности производства, рынка труда, индивидуальной активности, и обуславливает взаимную ответственность гражданина и государства в осуществлении социально-экономических прав, а не достижения благополучия всех с помощью уравнилельного перераспределения благ. Государство не должно выступать как патерналист, обязанный опекать всех, оно призвано создавать условия, предпосылки для достойной жизни каждого, реализовать которые должен сам человек. В целом индивид рассматривается как автономный субъект, сам несущий ответственность за последствия своей социальной активности.

В этом аспекте государством гарантируется право на свободу реализации интеллектуально-трудового потенциала личности с тем, чтобы трудоспособный гражданин смог обеспечить себе и своей семье материальное благополучие, а в случае трудной жизненной ситуации мог рассчитывать на определенный объем социальной помощи со стороны государства. Последнее не должно рассматриваться как абсолютное право индивида на социальные блага, гарантирующие его безбедное существование, а должно пониматься как обязательство государства содействовать в решении его социальных проблем, когда он по объективным причинам решить их самостоятельно не в состоянии.

5. Конституция Кыргызской Республики гарантирует каждому право на экономическую свободу, свободное использование своего имущества для любой экономической деятельности, не запрещенной законом, выбирать род деятельности и профессию, право на владение, пользование и распоряжение своим имуществом, результатами своей деятельности (статьи 40, 41, 42).

Указанные конституционные гарантии представляют собой не только субъективные права каждого индивида, но и выступают подтверждением приверженности Конституции идеям либерализма, когда рыночная экономика, свобода предпринимательства, признание права собственности, как одного из фундаментальных прав человека и естественно источника его благосостояния, деловой и творческой активности, лежат в основе экономической и личной независимости каждого.

Либеральные ценности государства, основанные на признании незыблемости частной собственности, свободной конкуренции, предпринимательства и отмене всяческих ограничений со стороны государства для частной инициативы не просто предоставляют каждому неограниченную возможность достижения уровня жизни соизмеримо его способностям, но и оставляют за государством роль всего лишь регулятора жизнедеятельности общества.

В сущности, государство, используя налоговые, бюджетные, кредитные и административные инструменты осуществляет не более чем перераспределение своих доходов для выполнения возложенных на него функций, в том числе по содержанию нетрудоспособной части населения.

Таким образом, социальная политика либерального, правового государства, каковым в соответствии с Конституцией является Кыргызская Республика, никак не может не зависеть от экономических возможностей, поскольку объем ресурсов, которые оно способно направить на выполнение своих социальных обязательств, всецело зависит от результатов экономической активности всего общества.

Тем самым, реализуемость социальных прав граждан зависит не только от наличия юридических гарантий, но и от материальной составляющей, под которой понимается совокупность экономических факторов, делающих эти права реальными. Такая взаимообусловленность означает, что либеральное начало первично и приверженность принципам социального государства не может превалировать над ним.

В то же время тип государственного устройства, при котором социальные обязательства могут быть не привязаны к состоянию экономики

– это государство с плановой экономикой, антипод рыночной, в руках которого сосредоточены основные средства производства и результаты всеобщего произведенного продукта, на котором полностью лежит функция по распределению всех имеющихся общественных благ.

6. Во взаимосвязи с положениями части 1 статьи 44 Конституции, предусматривающей гарантии социального обеспечения за счет государства в старости, в случае болезни, инвалидности, утраты трудоспособности и потери кормильца, часть 2 этой же статьи устанавливает, что пенсия, социальное пособие и другая социальная помощь обеспечивают уровень жизни не ниже установленного законом размера прожиточного минимума.

Содержание прожиточного минимума, как правовой категории, заключается в его свойствах быть фиксированным показателем уровня жизни населения на определенный период и влиять на выбор направлений социальной политики государства и осуществления им мер по социальной поддержке населения.

Толкуемая норма находится в непосредственной связи с другой конституционной установкой, согласно которой, социальная деятельность государства не должна принимать форму государственного попечительства, ограничивающего экономическую свободу, активность и возможности гражданина самому достигать экономического благополучия для себя и своей семьи (часть 5 статьи 44).

Во взаимосвязи с правовыми позициями, выраженными в пункте 5 мотивировочной части настоящего Решения, приведенные конституционные нормы означают, что государство, на которого возлагается выполнение и других конституционно значимых задач, обязано соизмерять свои обязательства в сфере социальных гарантий со своими экономическими возможностями. Иной подход к ведению социальной политики в государстве будет противодействовать реализации конституционных положений о либеральной экономике и рыночных отношениях.

Приведенная выше конституционная норма в целом не является новшеством действующей редакции Конституции. Она впервые была изложена в части 2 статьи 27 Конституции от 5 мая 1993 года и предусматривала, что пенсии, социальная помощь в соответствии с экономическими возможностями общества должны обеспечивать уровень жизни не ниже установленного законом прожиточного минимума. Эта конституционная установка сохранялась вплоть до принятия действующей Конституции на референдуме 11 апреля 2021 года.

Несмотря на то, что ныне действующая норма не содержит выражения

«в соответствии с экономическими возможностями общества», истинный смысл данной нормы объективно не может пониматься иначе, как обеспечение пенсиями, социальными пособиями и другой социальной помощью уровня жизни не ниже установленного законом размера прожиточного минимума в зависимости от реальных экономических возможностей государства.

При этом политика государства должна поступательно вести к достижению такого уровня экономического роста, которая позволит осуществлять социальные выплаты уязвимым категориям граждан в объеме, необходимом для удовлетворения всех жизненных потребностей.

Интерпретация конституционной нормы, выработанная в настоящем Решении, осуществлена в соответствии с принципами конституционной герменевтики и соотносится с международными стандартами в области прав человека на социальное обеспечение.

На основании вышеизложенного, руководствуясь пунктом 1 части 2, частью 4 статьи 97 Конституции Кыргызской Республики, статьями 38, 48, 49, 52 и 53 конституционного Закона «О Конституционном суде Кыргызской Республики», Конституционный суд Кыргызской Республики

РЕШИЛ:

1. Конституционно-правовой смысл части 2 статьи 44 Конституции Кыргызской Республики заключается в том, что определение размеров пенсий, социальных пособий и другой социальной помощи не может не находиться в прямой зависимости от состояния экономики и возможностей государства, соответственно, нормативное положение, выраженное словами «обеспечивают уровень жизни не ниже установленного законом размера прожиточного минимума», не должно пониматься как безусловное обязательство государства по установлению размеров пенсий, социальных пособий и другой социальной помощи не ниже прожиточного минимума, а должно рассматриваться в качестве целевого ориентира, поступательное достижение которого является конституционно-значимой задачей государства.

2. Жогорку Кенешу Кыргызской Республики и Кабинету Министров Кыргызской Республики при осуществлении правового регулирования сферы социального обеспечения необходимо придерживаться конституционно-правового смысла части 2 статьи 44 Конституции, изложенного в настоящем Решении.

3. Решение окончательное и обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня его опубликования на официальном сайте Конституционного суда Кыргызской Республики.

4. Решение обязательно для всех государственных органов, органов местного самоуправления, должностных лиц, общественных объединений, юридических и физических лиц и подлежит исполнению на всей территории республики.

5. Опубликовать настоящее Решение в официальных изданиях органов государственной власти, на официальном сайте Конституционного суда Кыргызской Республики и в «Вестнике Конституционного суда Кыргызской Республики».

Председательствующий: Э.Ж.Осконбаев
Судьи: Ч.А.Айдарбекова
М.Р.Бобукеева
К.А.Дуйшеев
Л.Ч.Жолдошева
Л.П.Жумабаев
М.Ш.Касымалиев
К.Дж.Кыдырбаев
Ж.А.Шаршеналиев

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРИНИН КЭЭ БИР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МӨӨНӨТҮНӨН МУРДА ТОКТОТУУ, ТАЛАПКЕРЛЕРДИН КАТТАЛГАН ТИЗМЕСИМЕН ЧЫГАРУУ ЖАНА БОШ КАЛГАН МАНДАТТАРДЫ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ КАРА-КУЛЖА, ӨЗГӨН, КАРА-БУУРА, ТҮП ЖАНА КАДАМЖАЙ АЙМАКТЫК ШАЙЛОО КОМИССИЯЛАРЫНЫН ЧЕЧИМДЕРИН БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясына жергиликтүү кеңештердин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жана бош калган мандаттарды өткөрүп берүү жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын төмөнкү чечимдери келип түштү:

- Кара-Кулжа аймактык шайлоо комиссиясынын (16.05.2023-ж. №17, 18) – Ош облусунун Кара-Кулжа районундагы Сары-Булак айылдык кеңеши боюнча;

- Өзгөн аймактык шайлоо комиссиясынын (05.05.2023-ж. №9, 25.04.2023-ж. №8) – Ош облусунун Өзгөн районундагы Дөң-Булак жана Көлдүк айылдык кеңештери боюнча;

- Кара-Буура аймактык шайлоо комиссиясынын (16.05.2023-ж. №16) – Талас облусунун Кара-Буура районундагы Бакыян айылдык кеңеши боюнча;

- Түп аймактык шайлоо комиссиясынын (28.04.2023-ж. №10, 11) – Ысык-Көл облусунун Түп районундагы Арал, Михайловка, Сары-Булак жана Сан-Таш айылдык кеңештери боюнча;

- Кадамжай аймактык шайлоо комиссиясынын (25.05.2023-ж. №7, 8) – Баткен облусунун Кадамжай районундагы Алга айылдык кеңеши боюнча.

Ошондой эле депутаттыкка талапкерлердин катталган тизмесинен талапкерлерди чыгаруу жөнүндө төмөнкү аймактык шайлоо комиссияларынын чечимдери келип түштү:

- Кадамжай аймактык шайлоо комиссиясынын (25.05.2023-ж. №8) – Баткен облусунун Кадамжай районундагы Алга айылдык кеңеши боюнча;

- Түп аймактык шайлоо комиссиясынын (28.04.2023-ж. №10) – Ысык-Көл облусунун Түп районундагы Сары-Булак айылдык кеңеши боюнча.

Аталган чечимдер «Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары

жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесине, «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесине жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесине ылайык кабыл алынган.

«Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4-беренесинин 1-бөлүгүнүн 28-пунктуна ылайык, «Борбордук шайлоо комиссиясы жергиликтүү кеңештин депутатынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө, жергиликтүү кеңештин депутатынын бош калган мандатын өткөрүп берүү жөнүндө, жергиликтүү кеңештин депутатына талапкерлерди катталган тизмеден чыгаруу жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын чечимдерин бекитет».

Аймактык шайлоо комиссияларынын бекитүүгө келип түшкөн чечимдеринин «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3, 5-беренелеринин талаптарына ылайыктуулугун карап чыгып, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

тердин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө чечимдери 1-тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Кадамжай жана Түп аймактык шайлоо комиссиясынын талапкерлердин катталган тизмесинен талапкерлерди чыгаруу боюнча чечимдери 2-тиркемеге ылайык бекитилсин.

3. Кара-Кулжа, Өзгөн, Кара-Буура, Түп жана Кадамжай аймактык шайлоо комиссияларынын бош калган мандаттарды талапкерлерге жана саясий партиялардын талапкерлеринин катталган тизмесиндеги талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдери 3-тиркемеге ылайык бекитилсин.

4. Жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн депутаттарынын күбөлүктөрү ушул токтом жарыяланган күндөн тартып, анык эмес деп таанылсын.

5. Кара-Кулжа, Өзгөн, Кара-Буура, Түп жана Кадамжай аймактык шайлоо комиссиялары жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттарын 3-тиркемеге ылайык каттасын жана аларга белгиленген үлгүдөгү күбөлүктөрдү жана төш белгилерди тапшырсин.

6. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

7. Бул токтомдун көчүрмөсү тиешелүү аймактык шайлоо комиссияларына жана жергиликтүү кеңештерге жөнөтүлсүн.

8. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.У.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Кара-Кулжа, Өзгөн, Кара-Буура, Түп жана Кадамжай аймактык шайлоо комиссияларынын жергиликтүү кеңеш-

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2023-жылдын 27-майы, №55

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2023-жылдын 27-майындагы №55 токтомунун 1-тиркемеси

Ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын Ф.А.А.	Депутаттын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча АШКнын чечиминин № жана датасы жана чечимге негиз
Ош облусу			
Кара-Кулжа району			
1.	Сары-Булак айылдык	Абдыкалык уулу Медеткан	Кара-Кулжа АШК, №17, 23.05.2023-ж. (16.05.2023-ж. – өз арызы)
Өзгөн району			
2.	Дөң-Булак айылдык	Хашимбаев Мадаминжан Янгибаевич	Өзгөн АШК, №9, 26.05.2023-ж. (05.05.2023-ж. – өз арызы)
Талас облусу			
Кара-Буура району			
3.	Бакыян айылдык	Барпыбеков Рыскелди Анарбекович	Кара-Буура АШК, №16, 16.05.2023-ж. (16.05.2023-ж. – өз арызы)
Ысык-Көл облусу			
Түп району			
4.	Арал айылдык	Мамытов Бактыбек Орозгелдиевич	Түп АШК, №10, 28.04.2023-ж. (23.04.2023-ж. – өз арызы)
5.		Калыков Ырысбек Кадырович	Түп АШК, №10, 28.04.2023-ж. (25.04.2023-ж. – өз арызы)
6.		Сыдыкбеков Касеин Садыкович	Түп АШК, №10, 28.04.2023-ж. (25.04.2023-ж. – өз арызы)
7.	Михайловка айылдык	Токтосунов Аскер Джилкыбаевич	Түп АШК, №10, 28.04.2023-ж. (27.04.2023-ж. – өз арызы)
Баткен облусу			
Кадамжай району			
8.	Алга айылдык	Эргешов Абдила Исмаилович	Кадамжай АШК, №7, 25.05.2023-ж. (23.05.2023-ж. – өз арызы)
9.		Эргешов Адилбек Алмаматович	Кадамжай АШК, №7, 25.05.2023-ж. (22.05.2023-ж. – өз арызы)

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2023-жылдын 27-майындагы №55 токтомунун 2-тиркемеси

Жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына талапкерлердин катталган тизмесинен чыгарылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Катталган талапкерлердин тизмесиндеги талапкердин Ф.А.А.	Тизмеден чыгаруу боюнча АШКнын чечиминин № жана датасы жана чечимге негиз
Баткен облусу			
Кадамжай району			
1.	Алга айылдык	Кенжебаев Кыланбек Эркебаевич	Кадамжай АШК, №8, 25.05.2023-ж. (23.05.2023-ж. – өз арызы)
2.		Алмамат уулу Нурсултан	Кадамжай АШК, №8, 25.05.2023-ж. (23.05.2023-ж. – өз арызы)

Ысык-Көл облусу

Түп району			
3.	Сары-Булак айылдык	Айтпаев Руслан Шейшенович	Түп АШК, №10, 28.04.2023-ж. (27.04.2023-ж. – өз арызы)

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2023-жылдын 27-майындагы №55 токтомунун 3-тиркемеси

Жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттары деп таанылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Жергиликтүү кеңештин кийинки шайланган депутатынын Ф.А.А.	Иштеген жери, ээлеген кызматы	Бош калган депутаттык мандатты ыйгаруу боюнча АШКнын чечими
Ош облусу				
Кара-Кулжа району				
1.	Сары-Булак айылдык	Омурзаков Абай Муратбекович	Жеке ишкер	Кара-Кулжа АШК, №18, 23.05.2023-ж.
Өзгөн району				
2.	Дөң-Булак айылдык	Юлдашев Исраил Маматович	Жеке дыйкан	Өзгөн АШК, №10, 26.05.2023-ж.
3.	Көлдүк айылдык	Нурали уулу Алманбет	Жеке ишкер	Өзгөн АШК, №8, 25.04.2023-ж.
Талас облусу				
Кара-Буура району				
4.	Бакыян айылдык	Кочоров Аскат Анарбаевич	«Бак-Кыян» таза суу ассоциациясы, жетекчиси	Кара-Буура АШК, №16, 16.05.2023-ж.
Ысык-Көл облусу				
Түп району				
5.	Арал айылдык	Жумадылов Жыргалбек Токтошевич	Дыйкан	Түп АШК, №11, 28.04.2023-ж.
6.	Сары-Булак айылдык	Джазыкбеков Эрмек Касенович	Убактылуу иштебейт	Түп АШК, №11, 28.04.2023-ж.
7.		Орозалиев Марсбек Дюшебекович	Убактылуу иштебейт	Түп АШК, №11, 28.04.2023-ж.
8.	Сан-Таш айылдык	Асанов Акназар Акылбекович	Дыйкан	Түп АШК, №11, 28.04.2023-ж.
Баткен облусу				
Кадамжай району				
9.	Алга айылдык	Аширалиев Кабылжан Имарович	Убактылуу иштебейт	Кадамжай АШК, №8, 25.05.2023-ж.
10.		Матазимов Нурали Камбарович	М.Г.Горький атындагы орто мектеби, биология мугалими	Кадамжай АШК, №8, 25.05.2023-ж.

ОАО «КАРАБАЛТИНСКИЙ ГОРНОРУДНЫЙ КОМБИНАТ»

Отчет за 2022 год

1. Карабалтинский горнорудный комбинат.
Открытое акционерное общество Кыргызская Республика, Чуйская область, Жайылский район, город Кара-Балта, улица Кожомбердиева южная промзона info@kgrk.kg
Поиск, разведка и переработка цветных, редкоземельных и других видов полезных ископаемых
2. Количество владельцев ценных бумаг – **3034**
Количество работников эмитента - **89**
3. Список юридических лиц, в которых данный эмитент владеет 5 процентами и более уставного капитала

Полное наименование, организационно-правовая форма	Местонахождение, почтовый адрес, телефон, факс, адрес электронной почты, код ОКПО	Доля участия в уставном капитале (в%)
ОсОО «ЦАГРК»	г. Кара-Балта, улица Кожомбердиева, 1	25%
ОсОО «Профилакторий ОАО «Кара-Балтинский горнорудный комбинат»	г. Кара-Балта, улица Мичурина, 5	100%
ОсОО «Фолио»	г. Кара-Балта, ул Кожомбердиева ЮПЗ	100%
ОсОО «Фабрика Чолпон»	г. Кара-Балта, ул Кожомбердиева ЮПЗ	100%
ОсОО «Связь Сервис»	г. Кара-Балта, ул Кожомбердиева ЮПЗ	100%
ОсОО «Охранное агентство Атом»	г. Кара-Балта, ул Кожомбердиева ЮПЗ	100%
ОсОО «ЦНИЛ»	г. Кара-Балта, ул Кожомбердиева ЮПЗ	100%
ОсОО «РУМЦ»	г. Кара-Балта, ул. Кожомбердиева, 1	100%

4. Информация о существенных фактах (далее - факт), затрагивающих деятельность эмитента ценных бумаг в отчетном периоде:

Существенный факт	Дата проведения	Раскрытие информации (форма)	Дата
Внеочередное собрание акционеров	21.01.2022 г.	газета «Эркин-Тоо» (созыв) газета «Эркин-Тоо» (итоги) Уведомление ГСРНФР при ПКР	31.12.2021 25.01.22 от 27.01.22 г. исх. №02/15
Годовое общее собрание акционеров	25.04.2022 г.	газета «Эркин-Тоо» (созыв) газета «Эркин-Тоо» (итоги) Уведомление ГСРНФР при ПКР	05.04.2022 26.04.2022 от 28.04.2022 г. исх. №02/104.

5. Финансовая отчетность эмитента за отчетный год.

1) Сведения, включаемые в бухгалтерский баланс:

Код строки		На начало отчетного периода	На конец отчетного периода
	Активы		
(010)	1. Оборотные активы	69 418 146	45 226 615
(020)	2. Внеоборотные активы	597 546 327	605 362 214
(030)	3. Долгосрочная дебиторская задолженность	62 758 285	62 758 285
(040)	4. Краткосрочная дебиторская задолженность	28 833 885	46 154 395
(050)	Итого активы (010+020+030+040)	758 566 643	759 501 509
	Обязательства и капитал		
(060)	1. Краткосрочные обязательства	243 460 235	201 579 952
(070)	2. Долгосрочные обязательства	1 110 526 839	1 309 619 594
(080)	Итого обязательства (060+070)	1 353 987 074	1 511 199 546
(090)	Собственный капитал		
	1. Уставный капитал	203 817 538	203 817 538
	2. Дополнительный оплаченный капитал	66 760	66 760
	3. Дополнительный оплаченный капитал (земля)	96 214 191	96 214 191
	4. Нераспределенная прибыль	(1 112 540 127)	(1 248 271 432)
	5. Резервный капитал	8 030 512	8 030 512
	6. Корректировки по переоценке активов	2 089 820 695	188 444 394
(100)	Итого обязательства и собственный капитал	(595 430 431)	(751 698 037)

2) Сведения, включаемые в отчет о прибылях и убытках:

Код строки		На начало отчетного периода	На конец отчетного периода
(010)	Валовая прибыль	(63 740 584)	(53 339 862)
(020)	Доходы и расходы от прочей операционной деятельности (доходы - расходы)	13 033 330	20 498 418
(030)	Операционные расходы	(60 171 512)	(62 561 531)
(040)	Прибыль/убыток от операционной деятельности (010+020-030)	(110 878 766)	(95 402 975)
(050)	Доходы и расходы от неоперационной деятельности	(45 606 054)	(45 628 670)
(060)	Прибыль (убыток) до вычета налогов (040+050)	(156 484 820)	(141 031 645)

(070)	Расходы по налогу на прибыль	(4 497 000)	(15 231 000)
(080)	Прибыль (убыток) от обычной деятельности (060-070)	0	0
(090)	Чрезвычайные статьи за минусом налога на прибыль	0	0
(100)	Чистая прибыль (убыток) отчетного периода (080+090)	(160 981 820)	(156 262 645)

3) Сведения, включаемые в отчет об изменениях в капитале:

Код строки		На начало отчетного периода	На конец отчетного периода
010	Сальдо на 1 января 2021 г. Сальдо на 1 января 2022 г.	(434 187 802)	(595 430 431)
020	Изменения в учетной политике и исправление существенных ошибок	(260 809)	(4 961)
030	Пересчитанное сальдо	0	0
040	Чистая прибыль или убытки, не признанные в отчете о прибылях и убытках	0	0
050	Чистая прибыль (убытки) за отчетный период	(160 981 820)	(156 262 645)
060	Дивиденды	0	0
070	Эмиссия акций	0	0
080	Переоценка основных средств	0	0
090	Изменение уставного капитала	0	0
100	Сальдо на 31 декабря 2021 г. Сальдо на 31 декабря 2022 г.	(595 430 431)	(751 698 037)

6. Сведения о направлении средств, привлеченных эмитентом в результате размещения эмиссионных ценных бумаг и ипотечных ценных бумаг - нет.
7. Заемные средства, полученные эмитентом и его дочерними обществами в отчетном периоде – 70 391 157 (семьдесят миллионов триста девяносто одна тысяча сто пятьдесят семь сом)
8. Сведения о долгосрочных и краткосрочных финансовых вложениях эмитента за отчетный период-нет.
9. Доходы по ценным бумагам эмитента- нет.
10. Информация об условиях и характере сделки, совершенной лицами, заинтересованными в совершении обществом сделки-нет.

Генеральный директор

ЭСЕНАЛИЕВ Э.Ш.

Главный бухгалтер

ПРИЛУЦКАЯ Ю.В.

Аудиторское заключение к годовой финансовой отчетности эмитента.

Мы, аудиторы аудиторско - консультационной фирмы «Кыргызаудит» (лицензия №0030 серии ГК, выданная Государственной Комиссией при Правительстве КР по стандартам финансовой отчетности и аудиту от 16.02.2005 г.) провели аудит финансовой отчетности ОАО «КГРК», состоящей из отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2022 года отчета о совокупном доходе, отчета об изменениях в собственном капитале и отчета о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, а также примечаний к финансовой отчетности, включая краткий обзор основных положений учетной политики.

По нашему мнению, вследствие значимости вопросов, изложенных в разделе «**Основание для выражения отрицательного мнения**» нашего заключения, прилагаемая финансовая отчетность не отражает достоверно финансовое положение по состоянию на 31.12.2022 г., а также ее финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (МСФО).

Мы, аудиторы аудиторско - консультационной фирмы «Кыргызаудит» (лицензия №0030 серии ГК, выданная Государственной Комиссией при Правительстве КР по стандартам финансовой отчетности и аудиту от 16.02.2005 г.), провели аудит в соответствии с этими стандартами описаны далее в разделе «**Ответственность аудитора за аудит финансовой отчетности**» нашего аудиторского заключения. Мы независимы по отношению к Организации в соответствии с этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту финансовой отчетности Кыргызской Республики, и мы выполнили наши прочие этические обязанности в соответствии с данными требованиями. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для отказа от выражения мнения. Наша ответственность заключается в проведении аудита финансовой отчетности Организации в соответствии с Международными стандартами аудита и предоставлении аудиторского заключения.

Однако, вследствие значимости вопросов, указанных в разделе «Основание для отказа от выражения мнения» нашего заключения, мы не смогли получить достаточные, надлежащие аудиторские доказательства для обоснования мнения аудитора о финансовой отчетности.

Мы независимы по отношению к Организации в соответствии с этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту финансовой отчетности Кыргызской Республики, и мы выполнили наши прочие этические обязанности в соответствии с данными требованиями.

Генеральный директор
ЗАО АКФ «Кыргызаудит»

Е.В.ЛЕДНЕВ

СУЩЕСТВЕННЫЙ ФАКТ

ОАО «АК-ОРГО»

(г. Бишкек, ул. Матросова, 5)

сообщает о разовой сделке, размер которых, либо стоимость имущества по которым составляет 10 и более процентов от активов на дату сделки.

Обществом 24 мая 2023 года заключен договор подряда с Орозбаевым Азаматом Таштановичем (г. Бишкек, ул. Серова, 18) на оказание работ (услуг) по проведению водопровода и канализационных труб на сумму 205,0 тыс. сом.

Н-091

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

Ходжамкулова Мукарманга таандык Базар-Коргон шаарынын Т.Сайдуллаев көчөсүндөгү жер тилкесинин жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы Ч №204856, берилген күнү 09.07.2009-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

Баратов Баходир Хусановичке таандык Сузак районунун Ырыс айыл өкмөтүнө караштуу Курук-Кол айылынын М.Холматов туюк көчөсүнүн №7 дарегинде жайгашкан турак жайынын жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы Ч №943008, берилген күнү 29.10.2020-ж., идентификациялык коду 3-05-13-1010-0142) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

Кадыров Махамаджанга таандык Жалал-Абад шаарынын борбордук базарындагы (бут кийим оңдоочу жайы) жер тилкесинин жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы Ч №005476, берилген күнү 03.09.2001-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

СПЕЦИАЛЬНОЕ УВЕДОМЛЕНИЕ О ЗАКУПКАХ

Кыргызская Республика

Проект «Развитие сетей водоснабжения и санитории в сельской местности»

Финансирование №: SFD 6/750

Реабилитация системы водоснабжения в подпроекте «Ак-Татыр»

в Баткенском районе Баткенской области (2 лота).

Контракт/Тендер № ARIS-SFD-DWSNRAP-NCB-CW-2023-1

Кыргызская Республика получила финансирование от Саудовского фонда развития (СФР) на покрытие расходов Проекта «Развитие сетей водоснабжения и санитории в сельской местности», и намеревается использовать часть средств для осуществления платежей в рамках контракта на Реабилитацию системы водоснабжения в подпроекте «Ак-Татыр» в Баткенском районе Баткенской области (2 лота).

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС) настоящим приглашает правомочных участников тендера подавать запечатанные в конверты конкурсные предложения на ARIS-SFD-DWSNRAP-NCB-CW-2023-1 «Реабилитация системы водоснабжения в подпроекте «Ак-Татыр» в Баткенском районе Баткенской области (2 лота). Срок строительства составляет 14 месяцев с момента подписания контракта.

Валюта конкурсного предложения – доллары США (вы можете подавать свои конкурсные предложения в долларах США, оценка предложений будет проводиться в долларах США)

Участники торгов могут подавать конкурсные предложения, как это определено в конкурсной документации. Участникам торгов, желающим предложить скидки, будет разрешено сделать это при условии, что эти скидки включены в Письмо конкурсного предложения.

Ключевые квалификационные требования к данному конкурсу, следующие:

Лот №1

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот в размере **228 050 000,00** сомов в течение 2020, 2021 и 2022 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере **57 100 000,00** сомов.

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемым работам, в период с 1 января 2018 года до крайнего срока подачи конкурсного предложения, завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет **133 050 000,00** сомов.

Лот №2

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот в размере **98 000 000,00** сомов в течение 2020, 2021 и 2022 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере **24 500 000,00** сомов.

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемым работам, в период с 1 января 2018 года до крайнего срока подачи конкурсного предложения, завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет **57 200 000,00** сомов.

Выше приведено краткое изложение части требований к информации для потенциальных участников торгов. Участникам предлагается ознакомиться с конкурсной документацией для получения полного спектра критериев до подачи конкурсного предложения. Если имеются какие-либо расхождения между настоящим Специальным уведомлением о закупках и конкурсной документацией, конкурсная документация имеет преимущественную силу.

Конкурсные торги будут проводиться посредством Национальных конкурсных торгов, как указано в Руководстве ИБР по закупке товаров и работ при финансировании Исламским банком развития (апрель 2019 года), и открыты для всех правомочных участников, как это определено в Руководстве по закупкам. Кроме того, ознакомьтесь с пунктами 1.18-21, в которых изложена политика ИБР относительно конфликта интересов.

Заинтересованные правомочные участники торгов могут получить дополнительную информацию в Агентстве развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС) и ознакомиться с конкурсной документацией по указанному ниже адресу в рабочие часы с **09.00 до 18.00 (по местному времени)**.

Заинтересованные правомочные участники могут получить полный комплект конкурсной документации на русском языке после подачи письменного заявления по указанному ниже адресу или по электронной почте. Конкурсная документация будет отправлена по электронной почте.

Предварительная встреча с участниками торгов будет проведена в **15.00 часов местного времени 13 июня 2023 года** по адресу: **Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, конференц-зал Центрального офиса АРИС**.

Все конкурсные предложения должны сопровождаться Гарантийной декларацией конкурсного предложения и быть доставлены по указанному ниже адресу до **11.00 утра (по местному времени) 27 июня 2023 года**. Они будут вскрыты сразу после этого в присутствии представителей участников торгов, которые пожелают принять участие по адресу ниже. Опоздавшие конкурсные предложения будут отклонены и возвращены нераспечатанными.

Адрес, упомянутый выше:

Проект «Развитие сетей водоснабжения и санитории в сельской местности»
Кабинет №9, отдел закупок;
Кому: **Наспекову М.**, Исполнительный директор;
720040, ул. Боконбаева, 102;
720, г. Бишкек, Кыргызская Республика;
Тел.: **+996 (312) 62-07-52;**
Электронная почта: **zakupki@aris.kg; bsydykov@aris.kg; bseydyldaev@aris.kg;**
Веб-сайт: **www.aris.kg**.

C/O-591

Подразделение службы судебных исполнителей
Аламудунского района Чуйской области

ОБЪЯВЛЯЕТ ПОВТОРНЫЙ АУКЦИОН

на заложенные недвижимые имущества:

- Нежилое помещение (земля и строение), код ЕНИ 7-01-03-1001-3751, полезная площадь Литер А, Б, В, Г - 468,3 кв.м. вспомогательные строения Литер Д, Е, К, Л, М, Р, О, П общей площадью 996,2 кв.м, земельный участок мерою 10154 кв.м, находящийся по адресу: Чуйская область, Аламудунский район, с.Аламудун ул. Суворова д.50/3, принадлежащий ОсОО «Грант Старт» на праве частной собственности на основании договора купли-продажи №2013/29428 от 06.08.2013 года, Государственного акта о праве частной собственности Ч №336301 от 07.08.2013 года установив его начальную продажную цену в размере 18 486 607 (восемнадцать миллионов четыреста восемьдесят шесть тысяч шестьсот семь) сом 39 тыйын;

Повторные торги состоятся **10.07.2023 года в 10.00 часов** по адресу: г. Бишкек, ул.Абдрахманова, 132, 1 этаж, 1 кабинет, ПССИ Аламудунского района.

Стартовая цена 18 486 607 (восемнадцать миллионов четыреста восемьдесят шесть тысяч шестьсот семь) сом 39 тыйын.

- нежилое помещение (земля и строение), код ЕНИ 7-01-03-1001-3468, фактическая полезная площадь -255,88 кв.м, по правоустанавливающим документам - 190,64 кв.м., земельный участок мерою 1950 кв.м., находящийся по адресу: Чуйская область Аламудунский район, с.Аламудун ул. Суворова, д.50А, принадлежащий ОсОО «Грант Старт» на праве частной собственности на основании договора купли-продажи №2013/33197 от 06.09.2013 года, Государственного акта о праве частной собственности Ч №073486 от 06.09.2013 года, установив его начальную продажную цену в размере 9 222 102 (девять миллионов двести двадцать две тысячи сто два) сом.

Повторные торги состоятся **10.07.2023 года в 11.00 часов** по адресу: г. Бишкек, ул.Абдрахманова, 132, 1 этаж, 1 кабинет, ПССИ Аламудунского района.

Стартовая цена 9 222 102 (девять миллионов двести двадцать две тысячи сто два) сом.

Для участия в торгах необходимо внести 5% гарантийного взноса в Чуйский филиал ОАО "РСК Банк", расчетный счет **1293045000003273**, код **142389900**, на лицевой счет подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района **4403012100000388** БИК **440001**.

Участник выигравший аукцион должен не позднее семи дней внести на расчетный счет ПССИ Аламудунского района полностью покупную стоимость имущества, с зачетом суммы задатка.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Тел.: (0558) 99-19-20.

C/O-590

Сузак райондук сот аткаруучулар
кызмат бөлүмү

Сузак райондук сотунун 24.01.2023-жылдагы №ГД-1974/22-Д8 сандуу аткаруу барагынын негизинде карызкор Эрматов Мирзабек Бердикуловичтен чакан кредиттик компаниясы «Илим» ЖЧКнын пайдасына жалпы 417 505 (төрт жүз он жети миң беш жүз беш) сом 65 тыйын кредиттик карызды, 15 025 (он беш миң жыйырма беш) төлөнгөн мамлекеттик алымды, 1430 (бир миң төрт жүз отуз) сом соттук чыгымдарды жана 1200 (бир миң эки жүз) сом "Кадастр" мекемесинин Сузак райондук филиалына төлөнгөн чыгымды жана 90 (токсон) сом почталык чыгымдарды, жалпы 435 250 (төрт жүз отуз беш миң эки жүз элүү) сом өндүрүү боюнча күрөөгө коюлган Эрматов Мирзабек Бердикуловичтин менчигине тийиштүү Жалал-Абад областынын Сузак районунун Сузак айыл аймагынын Жаңы-Дыйкан айылындагы Чоң-Көчө - 1 көчөсүнүн №23 дарегинде жайгашкан жалпы пайдалануу аянты – 72,4 чарчы метр, жашоо аянты – 52,35 чарчы метр болгон №3-05-11-1005-0056 сандуу сыр белгиси менен катталган турак жайына ачык соода-сатык жарыялайт.

Турак жайдын баштапкы старттык баасы – 350 000 (үч жүз элүү миң) сом.

Ачык аукцион 2023-жылдын 30-июнь күнү саат 14.00дө мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Ачык аукционго катышууну каалоочулар турак жайдын баштапкы баасынын 5% кепилдик суммасын ачык аукцион болгонго чейин Сузак райондук САКБнын депозиттик эсебине (БИК 440001, эсеби №4408082100000125, төлөө коду 14511900) төлөөгө тийиш. Аукциондон утуп алган адамдын төккөн кепилдик суммасы сатып алынган турак жайдын баасына кошулуп эсептелинет. Аукциондон жеңилген катышуучулардын алдын ала төлөнгөн кепилдик суммалары соода-сатык аяктагандан кийин өздөрүнө кайтарылып берилет. Аукциондо уткан адам 7 (жети) күндүн ичинде аукциондун алдында төккөн сумманы кошуп эсептөө менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү.

Байланыш телефону: (03748) 5-01-34, (0777) 34-17-24. Д-05

“Закрытое акционерное общество “Микрофинансовая компания Элет-Капитал”

ИНФОРМИРУЕТ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ:

Выплаченные доходы по облигациям

- Номер выпуска - **KG 0201218417**
- Количество владельцев облигаций, имеющих право на получение дохода: **56**
- Сумма начисленных доходов: **480095**
- Количество владельцев облигаций, получивших доходы: **49**
- Сумма выплаченного дохода по облигациям: **461 680 сом**
- Количество владельцев облигаций, которым не выплачены доходы: **7**
- Сумма невыплаченного дохода по облигациям: **18 415 сом**
- Количество облигаций, по которым не выплачены доходы: **683**
- Причина невыплаты: **Неявка облигационеров**

Расчетный счет: **№1181000500177527**, БИК **118006** в филиале ЗАО "ДКИБ-М.Горький". Реквизиты Компании: ЗАО "МФК "Элет-Капитал"; адрес: г.Бишкек ул.Московская, 125; ИНН 02909200510102; e-mail: **elet@elet.kg**; тел.: (0312) 66-37- 09.

C/O-588

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельную долю ЧА №0025930 (от 14.03.2016 г.) ЧА №00255830 (от 14.03.2016 г.) на имя Данабаевой Алии Куатбаевны считать недействительным.

Н-094

Өзгөн шаарынын Тайгараев көчөсүнүн №5 үйүнүн тургуну Абдуллаева Ярkinай Исакжановнага райстаттан жеке ишкерлик боюнча берилген кубөлүктүн ОКПО 29138506, ИНН 12207196000297 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-923

В связи с утерей диплома серия УВ-1 №162916 на имя Мамытбековой Анары Абдылашымовны считать недействительным.

Н-092

В связи с утерей гос. акта №243347 на имя Тиленчиевой Динары Шаршенновны считать недействительным.

Н-089

Бакетаев Рыскулга жана анын үй-бүлөсүнө тиешелүү (25.04.2006-жылы берилген) №086979 жер участкагуна (үлүшүнө) жеке менчик укугу жөнүндөгү күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-030

